הלכה · משנה תורה · ספר זמנים

משנה תורה, הלכות שביתת יום טוב

רבנו משה בן מימון [הרמב"ם]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

משנה תורה, הלכות שביתת יום טוב

רבנו משה בן מימון [הרמב"ם]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/משנה-תורה-הלכות-שביתת-יום-טוב/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
פרק ב 7
פרק ג 10
פרק ד 12
פרק ה 15
פרק ו 18
פרק ז 22
פרק ח 25

פרק א

א שִׁשָּׁה יָמִים תֵּאָלֹו שֶׁאָסָרָן הַכָּתוּב בַּעֲשִׂיַּת מְלָאכָה שֶׁהֵן רִאשׁוֹן וּשְׁבִיעִי שֶׁל פֶּסַח וְרִאשׁוֹן וּשְׁמִינִי שֶׁל חַג הַסֻּכּוֹת וּבְיוֹם חַג הַשָּׁבוּעוֹת וּבְאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הֵן הַנִּקְרָאִין יָמִים טוֹבִים. וּשְׁבִיתַת כֻּלָּן שָׁוָה שֶׁהֵן אֲסוּרִין בְּכָל מְלָאכֶת עֲבוֹדָה חוּץ מִמְּלָאכָה שֶׁהִיא לְצֹרֶךְ אָכִילָה שֶׁנֶּאֱמַר (שמות יב טז) "אַךְ אֲשֶׁר יֵאָכֵל לְכָל נֶפֶשׁ" וְגוֹ':

ב כָּל הַשּׁוֹבֵת מִמְּלָאכֶת עֲבוֹדָה בְּאֶחָד מֵהֶן הֲרֵי קַיֵּם מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁהֲרֵי נֶאֱמַר בָּהֶן (ויקרא כג כד) (ויקרא כג לט) "שַׁבָּתוֹן" כְּלוֹמַר שְׁבֹת. וְכָל הָעוֹשֶׂה בְּאֶחָד מֵהֶן מְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ לְצֹרֶךְ אָכִילָה כְּגוֹן שֶׁבָּנָה אוֹ הָרַס אוֹ אָרַג וְכַיּוֹצֵא בָּאֵלּוּ הֲרֵי בִּטֵּל מִצְוַת עֲשֵׂה וְעָבַר עַל לֹא תַּעֲשֶׂה. שֶׁנֶּאֱמַר כָּל מְלָאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ. (שמות יב טז) "כָּל מְלָאכָה לֹא יֵעָשֶׂה בָהֶם". וְאִם עָשָׂה בְּעֵדִים וְהַתְרָאָה לוֹקֶה מִן הַתּוֹרָה:

ג הָעוֹשֶׂה אֲבוֹת מְלָאכוֹת הָרַבֵּה בְּיוֹם טוֹב בְּהַתְרָאָה אַחַת כְּגוֹן שָׁזַרע וּבָנָה וְסָתַר וְאָרַג בְּהַתְרָאָה אַחַת אֵינוֹ לוֹקֶה אֶלָּא אַחַת. חִלּוּק מְלָאכוֹת לְשַׁבָּת וְאֵין חִלּוּק מְלָאכוֹת לְיוֹם טוֹב:

ד כָּל מְלָאכָה שֶׁחַיָּבִין עָלֶיהָ בְּשַׁבָּת אִם עָשָׂה אוֹתָהּ בְּיוֹם טוֹב שֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ אָכִילָה לוֹקֶה חוּץ מִן הַהוֹצָאָה מֵרְשׁוּת לִרְשׁוּת וְהַהַבְעָרָה שֶׁמִּתּוֹךְ שֶׁהַתְּרָה הוֹצָאָה בְּיוֹם טוֹב לְצֹרֶךְ אָכִילָה הֻתְּרָה שֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ אָכִילָה. לְפִיכָךְ מָתַר בְּיוֹם טוֹב לְהוֹצִיא קָטָן אוֹ סֵפֶר תּוֹרָה אוֹ מַפְתֵּחַ וְכַיּוֹצֵא בְּאֵלּוּ מֵרְשׁוּת לִרְשׁוּת. וְכֵן מָתַר לְהַבְעִיר אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ לְצֹרֶךְ אָכִילָה. וּשְׁאָר מְלָאכוֹת כָּל שֶׁיֵּשׁ בּוֹ צֹרֶךְ אָכִילָה מָתַר כְּגוֹן שְׁחִיטָה וַאֲפִיָּה וְלִישָׁה וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן. וְכָל שֶׁאֵין בָּהֶן צֹרֶךְ אָכִילָה אָסוּר כְּגוֹן כְּתִיבָה וַאֲרִיגָה וּבְנָיָן וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן:

ה כָּל מְלָאכָה שֶׁאֶפְשָׁר לְהֵעָשׂוֹת מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וְלֹא יִהְיֶה בָּהּ הֶפְסֵד וְלֹא חֶסְרוֹן אִם נַעֲשֵׂית מִבָּעֶרֶב אָסְרוּ חֲכָמִים לַעֲשׂוֹת אוֹתָהּ בְּיוֹם טוֹב אַף עַל פִּי שֶׁהִיא לְצֹרֶךְ אָכִילָה. וְלָמָּה אָסְרוּ דָּבָר זֶה גְּזֵרָה שֶׁמָּא יְנִיחַ אָדָם מְלָאכוֹת שֶׁאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָן מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב לְיוֹם טוֹב וְנִמְצָא יוֹם טוֹב כֻּלּוֹ הוֹלֵךְ בַּעֲשִׂיַּת אוֹתָן מְלָאכוֹת וְיִמָּנַע מִשִּׂמְחַת יוֹם טוֹב וְלֹא יִהְיֶה לוֹ פְּנַאי לֶאֱכֹל:

ו וּמִזֶּה הַטַּעַם עַצְמוֹ לֹא אָסְרוּ הַהוֹצָאָה בְּיוֹם טוֹב וְאַף עַל פִּי שֶׁכָּל הַהוֹצָאָה הִיא מְלָאכָה שֶׁאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָהּ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וְלָמָּה לֹא אָסְרוּהָ כְּדֵי לְהַרְבּוֹת בְּשִׂמְחַת יוֹם טוֹב וְיוֹלִיךְ וְיָבִיא כָּל מַה שֶׁיִּרְצֶה וְיִשְׂלַח חֲפָצָיו וְלֹא יִהְיֶה כְּמִי שֶׁיָּדָיו אֲסוּרוֹת. אֲבָל שְׁאָר מְלָאכוֹת שֶׁאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָן מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב הוֹאִיל וְיֵשׁ בָּהֶן עֵסֶק אֵין עוֹשִׂין אוֹתָן בְּיוֹם טוֹב:

ז כֵּיצַד. אֵין קוֹצְרִין וְלֹא דָשִׁין וְלֹא זוֹרִין וְלֹא בוֹרְרִין וְלֹא טוֹחֲנִין אֶת הַחִטִּים וְלֹא מְרַקְּדִין בְּיוֹם טוֹב שֶׁכָּל אֵלּוּ וְכַיּוֹצֵא בָּהֶם אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָן מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וְאֵין בְּכָךְ הֶפְסֵד וְלֹא חֶסְרוֹן:

ח אֲבָל לָשִׁין וְאוֹפִין וְשׁוֹחֲטִין וּמְבַשְּׁלִין בְּיוֹם טוֹב. שֶׁאִם עָשָׂה אֵלּוּ מִבְּעֶרֶב יֵשׁ בְּכָךְ הֶפְסֵד אוֹ חֶסְרוֹן טַעַם. שֶׁאֵין לֶחֶם חַם אוֹ תַּבְשִׁיל שֶׁבִּשֵּׁל הַיּוֹם כְּלֶחֶם שֶׁנֶּאֱפָה מֵאֶמֶשׁ וּכְתַבְשִׁיל שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל מֵאֶמֶשׁ. וְלֹא בָּשָׂר שֶׁנִּשְׁחַט הַיּוֹם כְּבָשָׂר שֶׁנִּשְׁחַט מֵאֶמֶשׁ. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בְּאֵלּוּ. וְכֵן מַכְשִׁירֵי אֹכֶל נֶפֶשׁ שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן חֶסְרוֹן אִם נַעֲשׂוּ מִבְּעֶרֶב עוֹשִׂין אוֹתָן בְּיוֹם טוֹב. כְּגוֹן שְׁחִיקַת תַּבְלִין וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן:

ט אֵין אוֹפִין וּמְבַשְּׁלִין בְּיוֹם טוֹב מַה שֶּׁיֵּאָכֵל בְּחל. וְלֹא הֻתְּרָה מְלַאכְתָּה שֶׁהִיא לְצֹרֶךְ אֲכִילָה אֶלָּא כְּדֵי לֶהֱנוֹת בָּהּ בְּיוֹם טוֹב. עָשָׂה כְּדֵי לֶאֱכל בְּיוֹם טוֹב וְהוֹתִיר מֻתָּר לֶאֱכל הַמּוֹתָר בְּחל:

י מְמַלְּאָה אִשָּׁה קְדֵרָה בָּשָׂר אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה אֶלָּא לַחֲתִיכָה אַחַת. מְמַלֵּא נַחְתּוֹם חֲבִית שֶׁל מַיִם אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ אֶלָּא לְקִיתוֹן אֶחָד. וּמְמַלְּאָה אִשָּׁה תַּנּוּר פַּת אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה אֶלָּא לְכִכָּר אֶחָד. שֶׁבִּזְמַן שֶׁהַפַּת מְרֻבָּה בַּתַּנּוּר הֵיא נֶאֱפֵית יָפֶה. וּמוֹלֵחַ אָדָם כַּמָּה חֲתִיכוֹת בָּשָׂר בְּבַת אַחַת אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ אֶלָּא לַחֲתִיכָה אַחַת. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

יא הַמְבַשֵּׁל אוֹ הָאוֹפֶה בְּיוֹם טוֹב כְּדֵי לֶאֱכל בּוֹ בַּיּוֹם אוֹ שֶׁזִּמֵּן אוֹרְחִים וְלֹא בָּאוּ וְנִשְׁאַר הַתַּבְשִׁיל וְהַפַּת הֲרֵי זֶה מֻתָּר לֶאֱכל לְמָחָר בֵּין בְּחל בֵּין בְּשַׁבָּת. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַעֲרִים. וְאִם הֶעֱרִים אָסוּר וַאֲפִלּוּ בְּשַׁבָּת שֶׁאַחַר יוֹם טוֹב מִפְּנֵי שֶׁהֶחְמִירוּ בְּמַעֲרִים יוֹתֵר מִן הַמַּזִּיד:

יב מִי שֶׁהָיְתָה לוֹ בְּהֵמָה מְסֻכֶּנֶת לֹא יִשְׁחֹט אוֹתָהּ בְּיוֹם טוֹב אֶלָּא אִם כֵּן יוֹדֵעַ שֶׁיָּכוֹל לֶאֱכל מִמֶּנָּה כְּזַיִת צָלִי מִבְּעוֹד יוֹם. כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשְׁחֹט בְּיוֹם טוֹב מַה שֶּׁיֵּאָכַל בְּחל. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

יג אֵין אוֹפִין וּמְבַשְּׁלִין בְּיוֹם טוֹב כְּדֵי לְהַאֲכִיל כּוּתִים אוֹ כְּלָבִים שֶׁנֶּאֱמַר (שמות יב טז) "הוּא לְבַדּוֹ יֵעָשֶׂה לָכֶם" לָכֶם וְלֹא לְכוּתִים לָכֶם וְלֹא לְכְלָבִים. לְפִיכָךְ מְזַמְּנִין אֶת הַכּוּתִי בְּשַׁבָּת וְאֵין מְזַמְּנִין אוֹתוֹ בְּיוֹם טוֹב גְּזֵרָה שֶׁמָּא יַרְבֶּה בִּשְׁבִילוֹ. אֲבָל אִם בָּא הַכּוּתִי מֵאֵלָיו אוֹכֵל עִמָּהֶן מַה שֶּׁהֵן אוֹכְלִין שֶׁכְּבָר הֻכִינוּהָ:

יד בְּהֵמָה שֶׁחָצְיָהּ שֶׁל כּוּתִי וְחָצְיָהּ שֶׁל יִשְׂרָאֵל מֻתָּר לְשָׁחֳטָהּ בְּיוֹם טוֹב שֶׁאִי אֶפְשָׁר לֶאֱכל מִמֶּנָּה כְּזַיִת בָּשָׂר בְּלֹא שְׁחִיטָה. אֲבָל עֹשֶׂה שֶׁחָצְיָהּ לְכוּתִים וְחָצְיָהּ לְיִשְׂרָאֵל אָסוּר לֶאֱפוֹת אוֹתָהּ מִפְּנֵי שֶׁיָּכוֹל לְחַלֵּק הַבָּצֵק. בְּנֵי הַחַיִל שֶׁנָּתְנוּ קֶמַח לְיִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת לָהֶם פַּת בְּיוֹם טוֹב. אִם כְּשֶׁנּוֹתְנִין פַּת מְמֻנָּה לְתִינוֹק אֵין מַקְפִּידִין מֻתָּר לֶאֱפוֹתוֹ לָהֶן בְּיוֹם טוֹב שֶׁכָּל פַּת וּפַת רְאוּי לַתִּינוֹק. עִסַּת הַכְּלָבִים בִּזְמַן שֶׁהָרוֹעִים אוֹכְלִין מְמֻנָּה נֶאֱפֵית בְּיוֹם טוֹב:

טו הַמְבַשֵּׁל בְּיוֹם טוֹב לְכוּתִים אוֹ לִבְהֵמָה אוֹ לְהַנִּיחַ לְחל אֵינוֹ לוֹקֶה שֶׁאִלּוּ בָּאוּ לוֹ אוֹרְחִים הָיָה אוֹתוֹ תַּבְשִׁיל רָאוּי לָהֶן. עָשָׂה לְנַפְשׁוֹ וְהוֹתִיר מֵתָר לְהַאֲכִיל מִמֶּנּוּ לְכוּתִים וְלִבְהֵמָה:

טז וְחִיצָה וְסִיכָה הֲרֵי הֵן בִּכְלַל אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה וְעוֹשִׂין אוֹתָן בְּיוֹם טוֹב שֶׁנֶּאֱמַר (שמות יב טז) "אַךְ אֲשֶׁר יֵאָכֵל לְכָל נָפֶשׁ" לְכָל שֶׁצָּרִיךְ הַגּוּף. לְפִיכָךְ מְחַמִּין חַמִּין בְּיוֹם טוֹב וְרוֹחֵץ בָּהֶן פָּנָיו יָדָיו וְרַגְלָיו. אֲבָל כָּל גּוּפוֹ אָסוּר מִשּׁוּם גְּזֵרַת מֻרְחָץ. וְחַמִּין שֶׁהוּחַמּוּ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב רוֹחֵץ בָּהֶן כָּל גּוּפוֹ בְּיוֹם טוֹב שֶׁלֹּא גָּזְרוּ עַל דָּבָר זֶה אֶלָּא בְּשַׁבָּת בִּלְבַד:

יז כָּל שֶׁאָסוּר בְּשַׁבָּת בֵּין מִשּׁוּם שֶׁהוּא דּוֹמֶה לִמְלָאכָה אוֹ מֵבִיא לִידֵי מְלָאכָה בֵּין שֶׁהוּא מִשּׁוּם שְׁבוּת הֲרֵי הוּא אָסוּר בְּיוֹם טוֹב אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה בּוֹ צֹרֶךְ אֲכִילָה וְכַיּוֹצֵא בָּהּ. אוֹ דְּבָרִים שֶׁהֵם מֻתָּרִים בְּיוֹם טוֹב כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר בַּהֲלָכוֹת אֵלּוּ. וְכָל שֶׁאָסוּר לְטַלְטְלוֹ בְּשַׁבָּת אָסוּר לְטַלְטְלוֹ בְּיוֹם טוֹב אֶלָּא לְצֹרֶךְ אֲכִילָה וְכַיּוֹצֵא בָּהּ. וְכָל שֶׁמֻּתָּר בְּשַׁבָּת מֻתָּר בְּיוֹם טוֹב. וְיֵשׁ בְּיוֹם טוֹב מַה שֶּׁאֵין בְּשַׁבָּת אִסּוּר מֻקְצֶה שֶׁהַמֻּקְצֶה אָסוּר בְּיוֹם טוֹב וּמֻתָּר בְּשַׁבָּת מִפְּנֵי שֶׁיּוֹם טוֹב קַל מִשַּׁבָּת אָסְרוּ בּוֹ הַמֻּקְצֶה שֶׁמָּא יָבוֹא לְזַלְזֵל בּוֹ:

יח כֵּיצַד. תִּרְנְגֹלֶת הָעוֹמֶדֶת לְגַדֵּל בֵּיצִים וְשׁוֹר הָעוֹמֵד לַחֲרִישָׁה וְיוֹנֵי שׁוֹבָךְ וּפֵרוֹת הָעוֹמְדִין לְסְחוֹרָה כָּל אֵלּוּ וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן מֻקְצֶה הֵן וְאָסוּר לֶאֱכל מֵהֶן בְּיוֹם טוֹב עַד שֶׁיְּכִין אוֹתָם מִבָּעֶרֶב וַיֶּחְשֹׁב עֲלֵיהֶם לַאֲכִילָה. אֲבָל בְּשַׁבָּת הַכל מוּכָן אֵצֶל שַׁבָּת וְאֵינוֹ צָרִיךְ הֲכָנָה. וּכְשֵׁם שֶׁהַמֻּקְצֶה אָסוּר בְּיוֹם טוֹב כָּךְ הַנּוֹלָד אָסוּר:

יט חל מֻכָן לְשַׁבָּת וְחל מֻכָן לְיוֹם טוֹב אֲבָל אֵין יוֹם טוֹב מֻכָן לְשַׁבָּת וְלֹא שַׁבָּת מְכִינָה לְיוֹם טוֹב. לְפִיכָךְ בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בְּיוֹם טוֹב אַחַר הַשַּׁבָּת אֲסוּרָה. וְאַף עַל פִּי שֶׁהַתַּרְנְגֹלֶת עוֹמֶדֶת לַאֲכִילָה. הוֹאִיל וּמֵאֶמֶשׁ נִגְמְרָה הַבֵּיצָה נִמְצָא שַׁבָּת מֻכִין אוֹתָהּ לְיוֹם טוֹב. וַאֲסָרוּהָ בְּכָל יוֹם טוֹב גְּזֵרָה מִשּׁוּם יוֹם טוֹב שֶׁאַחַר שַׁבָּת. וְכֵן בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בְּכָל שַׁבָּת אֲסוּרָה גְּזֵרָה מִשּׁוּם שַׁבָּת שֶׁאַחַר יוֹם טוֹב:

כ וּכְשֵׁם שֶׁאָסוּר לְאָכְלָהּ כָּךְ אָסוּר לְטַלְטְלָהּ וַאֲפִלּוּ נִתְעָרְבָה בְּאֶלֶף כֵּלִים אֲסוּרוֹת שֶׁהֲרֵי לְמָחָר יֶחְרוּ הַכל וְכָל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין אֲפִלּוּ בְּאֶלֶף אֲלָפִים אֵינוֹ בָּטֵל. הַשּׁוֹחֵט תַּרְנְגֹלֶת בְּיוֹם טוֹב וּמָצָא בָּהּ בֵּיצִים גְּמוּרוֹת הֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרוֹת. שֶׁאֵין זֶה דָּבָר מָצוּי תָּמִיד וְדָבָר שֶׁאֵינוֹ מָצוּי אֶלָּא אַקְרַאי בְּעָלְמָא לֹא גָּזְרוּ בּוֹ:

כא זֶה שֶׁאָנוּ עוֹשִׂין בְּחוּצָה לָאָרֶץ כָּל יוֹם טוֹב מֵאֵלּוּ שְׁנֵי יָמִים מִנְהָג הוּא. וְיוֹם טוֹב שֵׁנִי מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים הוּא וּמִדְּבָרִים שֶׁנִּתְחַדְּשׁוּ בַּגָּלוּת. וְאֵין עוֹשִׂין בְּנֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים אֶלָּא בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בִּלְבַד. וּבְהִלְכוֹת קִדּוּשׁ הַחדֶשׁ מִסֵּפֶר זֶה נִבָּאֵר עִקַּר מִנְהָג זֶה וּמֵאַי זֶה טַעַם עוֹשִׂין רֹאשׁ הַשָּׁנָה שְׁנֵי יָמִים בְּכָל מָקוֹם:

כב יום טוב שני אף על פי שהוא מדברי סופרים כל דבר שאסור בראשון אסור בשני. וכל המחלל יום טוב שני ואפלו של ראש השנה בין בדבר שהוא משום שבות בין במלאכה בין שיצא חוץ לתחום מכין אותו מכת מרדות או מנדין אותו אם לא יהיה מן התלמידים. וכשם שהראשון אסור בהספד ותענית וחייב בשמחה כך השני ואין ביניהן הפרש אלא לענין מת בלבד:

כג כיצד. המת ביום טוב ראשון יתעסקו בקבורתו הכותים וביום טוב שני יתעסקו בו ישראל. ועושין לו כל צרכיו כגון עשית המטה ותפירת התכריכין וקציצת הבשמים וכל כיוצא בזה. שיום טוב שני לגבי המת כחל הוא חשוב ואפלו בשני ימים טובים של ראש השנה:

כד שני ימים טובים אלו של גליות שתי קדושות הן ואינן כיום אחד לפיכך דבר שהיה מקצה ביום טוב ראשון או שנולד בראשון אם הכין אותו לשני הרי זה מתר. כיצד. ביצה שנולדה בראשון תאכל בשני. חיה ועוף שנצודו בראשון יאכלו בשני. דבר המחבר לקרקע שנעקר בראשון יאכל בשני. וכן מתר לכחל את העין ביום טוב שני ואף על פי שאין שם חלי. במה דברים אמורים בשני ימים טובים של גליות אבל שני ימים של ראש השנה קדשה אחת הן וכיום אחד הן חשובים לכל אלו הדברים אלא לענין המת בלבד. אבל ביצה שנולדה בראשון של ראש השנה אסורה בשני. וכן כל כיוצא בזה. שבת הסמוכה ליום טוב ונולדה ביצה באחד מהן אסורה בשני. וכן כל כיוצא בזה ואפלו נולדה ביום שני לא תאכל בשבת הסמוכה לו:

פרק ב

א אפרוח שנולד ביום טוב אסור מפני שהוא מקצה. ועגל שנולד ביום טוב אם היתה אמו עומדת לאכילה מתר מפני שהוא מוכן על גבי אמו ואלו שחט אמו היה זה שבמעיה מתר ביום טוב אף על פי שלא נולד:

ב בהמות שיוצאות ורועות חוץ לתחום ובאות ולנות בתוך התחום הרי אלו מוכנין ולוקחין מהן ושוחטין אותן ביום טוב. אבל הרועות ולנות חוץ לתחום אם באו ביום טוב אין שוחטין אותן ביום טוב מפני שהן מקצין ואין דעת אנשי העיר עליהם:

ג וכן בהמת קדשים שנולד בה מום ביום טוב הואיל ולא היתה דעתו עליה מערב יום טוב אסור לשחטה ביום טוב. לפיכך אסור לראות מומי קדשים ביום טוב גזרה שמא יתירם החכם במומן ויבא זה לשחוט בו ביום. אבל רואה הוא המום מערב יום טוב ולמחר מתיר או אוסר:

ד בְּכוֹר שֶׁנּוֹלַד וּמוּמוֹ עִמּוֹ הֲרֵי זֶה מוּכָן וְאֵין מְבַקְּרִים אוֹתוֹ בְּיוֹם טוֹב. וְאִם עָבַר וְרָאָה מוּמוֹ וּבִקְּרוֹ וְהִתִּירוֹ הֲרֵי זֶה שׁוֹחֵט וְאוֹכֵל. בְּכוֹר שֶׁנָּפַל לַבּוֹר עוֹשֶׂה לוֹ פַּרְנָסָה בְּמְקוֹמוֹ שֶׁהֲרֵי אֵינוֹ יָכוֹל לְהַעֲלוֹתוֹ מִפְּנֵי שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לִשְׁחִיטָה בְּיוֹם טוֹב. (ויקרא כב כח) "אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ" שֶׁנָּפְלוּ לַבּוֹר מַעֲלֶה אֶת הָרִאשׁוֹן עַל מְנָת לִשְׁחֹטוֹ וְאֵינוֹ שׁוֹחֵטוֹ. וּמַעֲרִים וּמַעֲלֶה אֶת הַשֵּׁנִי עַל מְנָת לִשְׁחֹטוֹ וְשׁוֹחֵט אֶת אֵי זֶה מֵהֶן שֶׁיִּרְצֶה. מִשּׁוּם צַעַר בַּעֲלֵי חַיִּים הִתִּירוּ לְהַעֲרִים. בֶּהֱמַת חֻלִּין שֶׁנָּפְלָה מִן הַגֶּג וְעָמְדָה מֵעֵת לְעֵת וַהֲרֵי הִיא צְרִיכָה בְּדִיקָה שׁוֹחֲטִין אוֹתָהּ בְּיוֹם טוֹב וְתִבְדֹּק אֶפְשָׁר שֶׁתִּמְצָא כְּשֵׁרָה וְתֵאָכֵל:

ה אֲוָזִין וְתַרְנְגוֹלִין וְיוֹנִים שֶׁבַּבַּיִת הֲרֵי אֵלּוּ מוּכָנִין וְאֵין צְרִיכִין זְמוּן. אֲבָל יוֹנֵי שׁוֹבָךְ וְיוֹנֵי עֲלִיָּה וְצִפֳּרִים שֶׁקִּנְנוּ בְּטִפְיְחִין אוֹ בְּכִירָה וּבַפְּרְדֵּס הֲרֵי אֵלּוּ מַקְצָה. וְצָרִיךְ לְזַמֵּן מִבָּעֶרֶב וְלוֹמַר אֵלּוּ וְאֵלּוּ אֲנִי נוֹטֵל וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְנַעֲנֵעַ:

ו זְמַן שְׁחוֹרִים וּלְבָנִים וּמָצָא שְׁחוֹרִים בְּמָקוֹם לְבָנִים וּלְבָנִים בְּמָקוֹם שְׁחוֹרִים אֲסוּרִים שֶׁאֲנִי אוֹמֵר שֶׁמָּא אוֹתָן שֶׁזְּמַן פָּרְחוּ לָהֶן וְאֵלּוּ אֲחֵרִים הֵן וְכָל סָפֵק מוּכָן אָסוּר. זְמַן שְׁנַיִם וּמָצָא שְׁלֹשָׁה הַכֹּל אָסוּר. שְׁלֹשָׁה וּמָצָא שְׁנַיִם מֻתָּרִין. זְמַן בְּתוֹךְ הַקֵּן וּמָצָא לִפְנֵי הַקֵּן אִם אֵין שָׁם בַּקֵּן אֶלָּא הֵן וְאֵינָן יְכוֹלִין לִפְרֹחַ אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ שָׁם קֵן אַחֵר בְּקֶרֶן זָוִית בְּתוֹךְ חֲמִשִּׁים אַמָּה הֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרִין שֶׁאֵין הַמְדַדָּה מְדַדָּה אֶלָּא כְּנֶגֶד קִנּוֹ בִּשְׁוֶה:

ז דָּגִים שֶׁבְּבֵיבָרִין גְּדוֹלִים וְכֵן חֵיָה וְעוֹף שֶׁבְּבֵיבָרִין גְּדוֹלִים כָּל שֶׁהוּא מְחֻסַּר צֵידָה עַד שֶׁאוֹמְרִים הָבֵא מְצוּדָה וּנְצוּדֶנּוּ הֲרֵי זֶה מַקְצֶה וְאֵין צָדִין אוֹתָן בְּיוֹם טוֹב וְאִם צָד לֹא יֹאכְלוּ. וְכָל שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ מְצוּדָה הֲרֵי זֶה מוּכָן וְצָדִין אוֹתוֹ בְּיוֹם טוֹב וְאוֹכְלִין אוֹתוֹ. וְכֵן חֵיָה שֶׁקִּנְּנָה בְּפַרְדֵּס הַסָּמוּךְ לָעִיר יְלָדֶיהָ כְּשֶׁהֵן קְטַנִּים שֶׁאֵינָן צְרִיכִין צֵידָה אֵינָם צְרִיכִים זְמוּן מִפְּנֵי שֶׁדַּעְתּוֹ עֲלֵיהֶן:

ח מְצוּדוֹת חַיָּה וְעוֹפוֹת וְדָגִים שֶׁפְּרָסָן מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב לֹא יִטֹּל מֵהֶן בְּיוֹם טוֹב אֶלָּא אִם כֵּן יוֹדֵעַ שֶׁנִּצּוֹדוּ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב. הַסּוֹכֵר אַמַּת הַמַּיִם מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וּלְמָחָר הִשְׁכִּים וּמָצָא בָּהּ דָּגִים הֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרִין שֶׁכְּבָר נִצּוֹדוּ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וַהֲרֵי הֵן מוּכָנִין:

ט בַּיִת שֶׁהִיא מָלֵא פֵּרוֹת מוּכָנִין וְנִפְחַת נוֹטֵל מִמְּקוֹם הַפְּחָת. הָעוֹמֵד עַל הַמַּקְצֶה מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב בַּשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית שֶׁכָּל הַפֵּרוֹת הֶפְקֵר צָרִיךְ שֶׁיְּרַשֵּׁם וְיֹאמַר מִכָּאן וְעַד כָּאן אֲנִי נוֹטֵל וְאִם לֹא רָשַׁם לֹא יִטֹּל:

י כּוּתִי שֶׁהֵבִיא תְּשׁוּרָה לְיִשְׂרָאֵל בְּיוֹם טוֹב אִם יֵשׁ מֵאוֹתוֹ הַמִּין בְּמְחֻבָּר לַקַּרְקַע אוֹ שֶׁהֵבִיא חַיָּה אוֹ עוֹפוֹת אוֹ דָּגִים שֶׁאֶפְשָׁר לְצוּדָן בּוֹ בַּיּוֹם הֲרֵי אֵלּוּ אֲסוּרִין עַד לָעֶרֶב וְיַמְתִּין בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ. וְאַפִּלּוּ הֶדֵס וְכֵיוֹצֵא בּוֹ אֵינוֹ מֵרִיחַ בּוֹ לָעֶרֶב עַד שֶׁיַּמְתִּין בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ. וְאִם אֵין מֵאוֹתוֹ הַמִּין בְּמְחֻבָּר לַקַּרְקַע אוֹ שֶׁהָיְתָה צוּרָתוֹ מוּכַחַת עָלָיו שֶׁמֵּאָתְמוֹל נֶעֱקַר אוֹ נִצּוֹד אִם

הֱבִיאוֹ מִתּוֹךְ הַתְּחוּם מֵתֶר וְאִם הֱבִיאוֹ מִחוּץ לַתְּחוּם הֲרֵי זֶה אָסוּר. וְהַבָּא בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל זֶה מִחוּץ לַתְּחוּם מֵתֶר לְיִשְׂרָאֵל אַחֵר:

יא עֵצִים שֶׁנִּשְׁרוּ מִן הַדֶּקֶל בְּיוֹם טוֹב אָסוּר לְהַסִּיקָן מִפְּנֵי שֶׁהֵן נוֹלָד. וְאִם נִשְׁרוּ לְתוֹךְ הַתַּנּוּר מַרְבֶּה עֲלֵיהֶן עֵצִים מוּכָנִין וּמַסִּיקָן. עֶרֶמַת הַתֶּבֶן וְאוֹצָר שֶׁל עֵצִים אֵין מַתְחִילִין בָּהֶן בְּיוֹם טוֹב אֶלָּא אִם כֵּן הֵכִין מִבְּעֶרֶב מִפְּנֵי שֶׁהֵן מֻקְצֶה. וְאִם הָיָה הַתֶּבֶן מְעֹרָב בְּקוֹצִים שֶׁהֲרֵי אֵינוֹ רָאוּי אֶלָּא לְאֵשׁ הֲרֵי זֶה מוּכָן:

יב אֵין מְבַקְּעִין עֵצִים מִסַּוַּואר שֶׁל קוֹרוֹת מִפְּנֵי שֶׁהֵן מֻקְצֶה. וְלֹא מִן הַקּוֹרָה שֶׁנִּשְׁבְּרָה בְּיוֹם טוֹב מִפְּנֵי שֶׁהִיא נוֹלָד. וְכֵן כֵּלִים שֶׁנִּשְׁבְּרוּ בְּיוֹם טוֹב אֵין מַסִּיקִין בָּהֶן מִפְּנֵי שֶׁהֵן נוֹלָד. אֲבָל מַסִּיקִין בִּכְלִים שְׁלֵמִים אוֹ בִּכְלִים שֶׁנִּשְׁבְּרוּ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב שֶׁהֲרֵי הוּכְנוּ לְמִלְאכָה אַחֶרֶת מִבָּעֶרֶב. כֵּיוֹצֵא בּוֹ אֱגוֹזִים וּשְׁקֵדִים שֶׁאֲכָלָן מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב מַסִּיקִין בִּקְלִפֵּיהֶן בְּיוֹם טוֹב. וְאִם אֲכָלָן בְּיוֹם טוֹב אֵין מַסִּיקִין בִּקְלִפֵּיהֶן. וְיֵשׁ נֶסְחָאוֹת שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן שֶׁאִם אֲכָלָן מִבָּעֶרֶב אֵין מַסִּיקִין בִּקְלִפֵּיהֶן שֶׁהֲרֵי הֻקְצוּ וְאִם אֲכָלָן בְּיוֹם טוֹב מַסִּיקִין מִפְּנֵי שֶׁהֵן מוּכָנִין עַל גַּב הָאֹכֶל:

יג קוֹץ רָטֹב הֲרֵי הוּא מֻקְצֶה מִפְּנֵי שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְהַסָּקָה. לְפִיכָךְ אָסוּר לוֹ לַעֲשׂוֹתוֹ כְּמוֹ שִׁפּוּד לִצְלוֹת בּוֹ בָּשָׂר. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

יד נוֹטְלִין עֵצִים הַסְּמוּכִים לְדָפְנֵי הַסֻּכָּה וּמַסִּיקִין בָּהֶן. אֲבָל אֵין מְבִיאִים מִן הַשָּׂדֶה אֲפִלּוּ הָיוּ מְכֻנָּסִין שָׁם מִבָּעֶרֶב. אֲבָל מְגַבֵּב הוּא בַּשָּׂדֶה מִלְּפָנָיו וּמַדְלִיק שָׁם. וּמְבִיאִין מִן הַמְכֻנָּסִין שֶׁבִּרְשׁוּת הַיָּחִיד וַאֲפִלּוּ הָיְתָה מֻקֶּפֶת שֶׁלֹּא לְשֵׁם דִּירָה וּבִלְבַד שֶׁיִּהְיֶה לָהּ פּוֹתֵחַ וְתִהְיֶה בְּתוֹךְ תְּחוּם שַׁבָּת. וְאִם חָסֵר אֶחָד מִכָּל אֵלּוּ הֲרֵי הֵן מֻקְצֶה:

טו עֲלֵי קָנִים וַעֲלֵי גְּפָנִים אַף עַל פִּי שֶׁהֵן מְכֻנָּסִין בְּקַרְפֵּף כֵּיוָן שֶׁהֲרוּחַ מְפַזֶּרֶת אוֹתָן הֲרֵי הֵן כְּמְפֻזָּרִין וַאֲסוּרִין. וְאִם הִנִּיחַ עֲלֵיהֶן כְּלִי כְּבֵד מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב הֲרֵי אֵלּוּ מוּכָנִין:

טז בְּהֵמָה שֶׁמֻּתָּה בְּיוֹם טוֹב אִם הָיְתָה מְסֻכֶּנֶת מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב הֲרֵי זֶה מְחַתְּכָהּ לַכְּלָבִים. וְאִם לָאו הוֹאִיל וְלֹא הָיְתָה דַּעְתּוֹ עָלֶיהָ הֲרֵי זֶה מֻקְצֶה וְלֹא יַזִּיזֶנָּהּ מִמְּקוֹמָהּ. בֶּהֱמַת קָדְשִׁים שֶׁמֻּתָּה וּתְרוּמָה שֶׁנִּטְמֵאת לֹא יַזִּיזֶנָּהּ מִמְּקוֹמָהּ:

יז דָּגִים וְעוֹפוֹת וְחַיָּה שֶׁהֵן מֻקְצֶה אֵין מַשְׁקִין אוֹתָן בְּיוֹם טוֹב וְאֵין נוֹתְנִין לִפְנֵיהֶם מְזוֹנוֹת שֶׁמָּא יָבֹא לִקַּח מֵהֶן. וְכָל שֶׁאָסוּר לְאָכְלוֹ אוֹ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּיוֹם טוֹב מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֻקְצֶה אָסוּר לְטַלְטְלוֹ:

יח הַמַּכְנִיס עָפָר מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב אִם יֵחַד לוֹ בַּחֲצֵרוֹ קֶרֶן זָוִית הֲרֵי זֶה מוּכָן וּמֵתֶר לְטַלְטְלוֹ וְלַעֲשׂוֹת בּוֹ כָּל צָרְכָּיו. וְכֵן אֵפֶר שֶׁהֵסַק מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב מוּכָן. וְשֶׁהֵסַק בְּיוֹם טוֹב כָּל זְמַן שֶׁהוּא חַם כְּדֵי לִצְלוֹת בּוֹ בֵּיצָה מֻתָּר לְטַלְטְלוֹ שֶׁעֲדַיִן אֵשׁ הוּא. וְאִם לָאו אָסוּר לְטַלְטְלוֹ

מִפְּנֵי שֶׁהוּא נוֹלָד. מִי שֶׁהָיָה לוֹ דֶּקֶר נָעוּץ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וְנִתְקוֹ בְּיוֹם טוֹב וְהֶעֱלָה עָפָר אִם הָיָה אוֹתוֹ עָפָר תִּיחוֹחַ הֲרֵי זֶה מְכַסֶּה בּוֹ וּמְטַלְטְלוֹ. אֲבָל אִם הֶעֱלָה גוּשׁ עָפָר הֲרֵי זֶה לֹא יִכְתֹּשׁ אוֹתוֹ בְּיוֹם טוֹב:

פרק ג

א מִי שֶׁהָיָה לוֹ עָפָר מוּכָן אוֹ אֵפֶר מוּכָן שֶׁמֻּתָּר לְטַלְטְלוֹ הֲרֵי זֶה שׁוֹחֵט חַיָּה וָעוֹף וּמְכַסֶּה דָּמָם. וְאִם אֵין לוֹ עָפָר מוּכָן אוֹ אֵפֶר הָרָאוּי לְטַלְטְלוֹ הֲרֵי זֶה לֹא יִשְׁחֹט וְאִם עָבַר וְשָׁחַט לֹא יְכַסֶּה דָּמָם עַד לְעֶרֶב. וְכֵן בְּרִיָּה שֶׁהוּא סָפֵק אִם חַיָּה הִיא אִם בְּהֵמָה אֵין שׁוֹחֲטִין אוֹתָהּ בְּיוֹם טוֹב וְאִם שָׁחַט לֹא יְכַסֶּה דָּמָהּ עַד לְעֶרֶב. אֲפִלּוּ הָיָה לוֹ עָפָר מוּכָן אוֹ אֵפֶר. שֶׁמָּא יֹאמַר הָרוֹאֶה חַיָּה וַדַּאִית הִיא וּלְפִיכָךְ כִּסָּה דָּמוֹ בְּיוֹם טוֹב וְיָבוֹא הָרוֹאֶה לְהַתִּיר חֶלְבּוֹ:

ב וְכֵן הַשּׁוֹחֵט חַיָּה וָעוֹף מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב לֹא יְכַסֶּה דָּמָם בְּיוֹם טוֹב. שֶׁחַט בְּהֵמָה חַיָּה וָעוֹף בְּיוֹם טוֹב וְנִתְעָרֵב דָּמָם לֹא יְכַסֶּה אוֹתוֹ עַד לְעֶרֶב. וְאִם הָיָה לוֹ עָפָר מוּכָן אוֹ אֵפֶר וְיָכוֹל לְכַסּוֹת הַכֹּל בִּדְקִירָה אַחַת הֲרֵי זֶה יְכַסֶּהוּ:

ג הַשּׁוֹחֵט בְּהֵמָה בְּיוֹם טוֹב מֻתָּר לוֹ לִתְלֹשׁ צֶמֶר לִמְקוֹם הַסַּכִּין בְּיָדוֹ. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְזִיזֶנּוּ מִמְּקוֹמוֹ אֶלָּא יִשָּׁאֵר שָׁם מְסֻבָּךְ כִּשְׁאָר צֶמֶר הַצַּוָּאר. אֲבָל בָּעוֹף לֹא יִמְרֹט מִפְּנֵי שֶׁהוּא דַּרְכּוֹ וְנִמְצָא תּוֹלֵשׁ בְּיוֹם טוֹב:

ד הַמַּפְשִׁיט עוֹר בְּהֵמָה בְּיוֹם טוֹב לֹא יִמְלָחֶנּוּ שֶׁזֶּה עִבּוּד הוּא וְנִמְצָא עוֹשֶׂה מְלָאכָה שֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ אֲכִילָה. אֲבָל נוֹתְנוֹ לִפְנֵי בֵּית הַדְּרִיסָה כְּדֵי שֶׁיְּדָרְסוּ עָלָיו וְלֹא יִפָּסֵד. וְלֹא הִתִּירוּ דָּבָר זֶה אֶלָּא מִפְּנֵי שִׂמְחַת יוֹם טוֹב כְּדֵי שֶׁלֹּא יִמָּנַע מִלִּשְׁחֹט. וּמֻתָּר לִמְלֹחַ בָּשָׂר לְצָלִי עַל גַּבֵּי הָעוֹר. וּמַעֲרִימִים בְּדָבָר זֶה. כֵּיצַד. מוֹלֵחַ מְעַט בָּשָׂר מִכָּאן וּמְעַט מִכָּאן עַד שֶׁיִּמְלַח הָעוֹר כֻּלּוֹ:

ה בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּמוֹלֵחַ לְצָלִי שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ מֶלַח הַרְבֵּה אֲבָל לִקְדֵרָה אָסוּר לְמָלֵחַ עַל הָעוֹר. וְכֵן אֵין מוֹלְחִין אֶת הַחֲלָבִים וְאֵין מְהַפְּכִין בָּהֶן וְאֵין שׁוֹטְחִין אוֹתָן בָּרוּחַ עַל גַּבֵּי יְתֵדוֹת מִפְּנֵי שֶׁאֵינָן רְאוּיִין לַאֲכִילָה:

ו הַמַּפְשִׁיט אֶת הַבְּהֵמָה לֹא יַרְגִּיל בְּיוֹם טוֹב. כֵּיצַד הוּא הַמַּרְגִּיל. זֶה הַמּוֹצִיא כָּל בָּשָׂר מֵרֶגֶל אַחַת כְּדֵי שֶׁיּוֹצִיא כָּל הָעוֹר שָׁלֵם וְלֹא יִקָּרַע. מִפְּנֵי שֶׁטּוֹרֵחַ בְּהֶפְשֵׁט זֶה טֹרַח גָּדוֹל וְאֵין בּוֹ צֹרֶךְ לְמוֹעֵד. וְכֵן אָסוּר לַעֲשׂוֹת בֵּית יָד בַּבָּשָׂר וְהוּא שֶׁיַּעֲשֶׂה בְּסַכִּין שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּחל. וּמֻתָּר לַעֲשׂוֹת סִימָן בַּבָּשָׂר:

ז מוֹלְגִין אֶת הָרֹאשׁ וְאֶת הָרַגְלַיִם וּמְהַבְהֲבִין אוֹתָן בָּאוּר. אֲבָל אֵין טוֹפְלִין אוֹתָן בְּסִיד וּבְחָרְסִית וְלֹא בַּאֲדָמָה וְאֵין גּוֹזְזִין אוֹתָן בְּמִסְפָּרַיִם. וְכֵן אֵין גּוֹזְזִין אֶת הַיָּרָק בְּתִסְפֹּרֶת שֶׁלּוֹ אֲבָל מְתַקְּנִין אֶת הָאֹכֶל שֶׁיֵּשׁ בּוֹ קוֹצִים כְּגוֹן קֶנְדֶּס וְעַכְבִּיּוֹת בְּתִסְפֹּרֶת:

ח מֻתָּר לָלוּשׁ עִסָּה גְּדוֹלָה בְּיוֹם טוֹב. וְהַלָּשׁ עִסָּה מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב אֵינוֹ מַפְרִישׁ מִמֶּנָּה חַלָּה בְּיוֹם טוֹב. וְאִם לָשָׁהּ בְּיוֹם טוֹב מַפְרִישׁ מִמֶּנָּה חַלָּה וְנוֹתְנָהּ לַכֹּהֵן. וְאִם הָיְתָה עִסָּה טְמֵאָה אוֹ שֶׁנִּטְמֵאת הַחַלָּה לֹא יְבַשֵּׁל אֶת הַחַלָּה שֶׁאֵין מְבַשְּׁלִין בְּיוֹם טוֹב אֶלָּא לֶאֱכל וְזוֹ לִשְׂרֵפָה עוֹמֶדֶת. וְכֵן אֵין שׂוֹרְפִין אוֹתָהּ בְּיוֹם טוֹב שֶׁאֵין שׂוֹרְפִין קָדָשִׁים שֶׁנִּטְמְאוּ בְּיוֹם טוֹב. שֶׁשְּׂרֵפַת קָדָשִׁים שֶׁנִּטְמְאוּ מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא ז יט) "בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף" וַעֲשִׂיַּת מְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ לְצֹרֶךְ אֲכִילָה וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן עֲשֵׂה וְלֹא תַּעֲשֶׂה וְאֵין עֲשֵׂה דּוֹחֶה אֶת לֹא תַּעֲשֶׂה וַעֲשֵׂה:

ט כֵּיצַד יַעֲשֶׂה בָּהּ. יְנִיחֶנָּהּ עַד הָעֶרֶב וְיִשְׂרְפֶהָ אוֹתָהּ. הָיָה יוֹם טוֹב שֶׁל פֶּסַח שֶׁאִם יְנִיחֶנָּהּ תַּחֲמִיץ לֹא יַפְרִישׁ אֶת הַחַלָּה בָּצֵק אֶלָּא יֹאפֶה אֶת כָּל הָעִסָּה הַטְּמֵאָה וְאַחַר כָּךְ יַפְרִישׁ הַחַלָּה לֶחֶם:

י אֵין אוֹפִין בְּפוּרְנִי חֲדָשָׁה גְּזֵרָה שֶׁמָּא תִּפָּחֵת וְתַפְסִיד הַלֶּחֶם וְיִמָּנַע מִשִּׁמְחַת יוֹם טוֹב. אֵין גּוֹרְפִין תַּנּוּר וְכִירַיִם אֲבָל מְכַבְּשִׁין אֶת הָאֵפֶר שֶׁבָּהֶן. וְאִם אִי אֶפְשָׁר לֶאֱפוֹת בּוֹ אוֹ לְצָלוֹת אֶלָּא אִם כֵּן גָּרַף מֻתָּר. וְסוֹתְמִין פִּי הַתַּנּוּר בְּטִיט וְרֶפֶשׁ שֶׁבִּסְבִיבוֹת הַנָּהָר וְהוּא שֶׁרְכּוֹכוֹ מֻאָמָּשׁ אֲבָל לְגַבֵּל טִיט בְּיוֹם טוֹב אָסוּר. וּמֻתָּר לְגַבֵּל אֶת הָאֵפֶר לְסָתְמוֹ בּוֹ פִּי הַתַּנּוּר:

יא תַּנּוּר וְכִירַיִם חֲדָשִׁים אֵין סָכִין אוֹתָן בְּשֶׁמֶן בְּיוֹם טוֹב. וְאֵין טָשִׁין אוֹתָן בְּמַטְלִית. וְאֵין מְפַיְּחִין אוֹתָן בְּצוֹנֶן כְּדֵי לְחַסְּמָן וְאִם בִּשְׁבִיל לֶאֱפוֹת בָּהֶן מֻתָּר. אֵין מְלַבְּנִין אֶת הָאֲבָנִים לִצְלוֹת אוֹ לֶאֱפוֹת עֲלֵיהֶן מִפְּנֵי שֶׁמְּחַסְּמָן. וּמַסִּיקִין וְאוֹפִין בְּפוּרְנִי וּמְחַמִּין חַמִּין בְּאַנְטִיכִי:

יב אֵין עוֹשִׂין גְּבִינָה בְּיוֹם טוֹב שֶׁאִם גִּבֵּן מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב אֵין בָּזֶה חֶסְרוֹן טַעַם אֲבָל דָּכִין אֶת הַתַּבְלִין כְּדַרְכָּן שֶׁאִם יָדוּךְ אוֹתָן מִבָּעֶרֶב יָפוּג טַעֲמָן. אֲבָל מֶלַח אֵינוֹ נִדּוֹךְ בְּיוֹם טוֹב אֶלָּא אִם כֵּן הִטָּה הַמַּכְתֵּשׁ אוֹ שֶׁיִּדּוֹךְ בִּקְעָרָה וְכֵיוֹצֵא בָּהּ כְּדֵי שֶׁיִּשָּׁנֶה. שֶׁאִם שָׁחַק הַמֶּלַח מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב לֹא יָפוּג טַעֲמוֹ. וְאֵין שׁוֹחֲקִין אֶת הַפִּלְפְּלִין בָּרַחַיִם שֶׁלָּהֶן אֶלָּא דָּךְ אוֹתָן בְּמִדּוֹכָה כְּכָל הַתַּבְלִין:

יג אֵין כּוֹתְשִׁין אֶת הָרֵיפוֹת בְּמַכְתֶּשֶׁת גְּדוֹלָה. אֲבָל כּוֹתְשִׁין בְּמַכְתֶּשֶׁת קְטַנָּה שֶׁזֶּה הוּא הַשִּׁנּוּי שֶׁלָּהּ. וּבְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֲפִלּוּ בְּקְטַנָּה אָסוּר שֶׁהַתְּבוּאָה שֶׁלָּהֶן טוֹבָה הִיא וְאִם כּוֹתְשִׁין אוֹתָם מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב אֵין בְּכָךְ הֶפְסֵד:

יד הַקֶּמַח אַף עַל פִּי שֶׁרִקְּדוֹ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וְהֵסִיר מִמֶּנּוּ הַסָּבִין אֵין מְרַקְּדִין אוֹתוֹ פַּעַם שְׁנִיָּה בְּיוֹם טוֹב אֶלָּא אִם כֵּן נָפַל בְּתוֹכוֹ צְרוֹר אוֹ קֵיסָם וְכֵיוֹצֵא בָּהֶם. וְאִם שִׁנָּה מֻתָּר. כֵּיצַד. כְּגוֹן שֶׁיִּרְקֵד מֵאֲחוֹרֵי הַנָּפָה אוֹ שֶׁרִקֵּד עַל גַּבֵּי הַשֻּׁלְחָן וְכֵיוֹצֵא בְּשִׁנּוּי זֶה:

טו מוֹלְלִין מְלִילוֹת וּמְפָרְכִין קִטְנִית בְּיוֹם טוֹב וּמְנַפֵּחַ עַל יָד עַל יָד בְּכָל כֹּחוֹ וְאוֹכֵל וַאֲפִלּוּ בְּקָנוֹן אוֹ בְּתַמְחוּי אֲבָל לֹא בְּנָפָה וְלֹא בִּכְבָרָה. וְכֵן הַבּוֹרֵר קִטְנִיּוֹת בְּיוֹם טוֹב בּוֹרֵר כְּדַרְכּוֹ בְּחֵיקוֹ וּבְתַמְחוּי אֲבָל לֹא בְּנָפָה וְלֹא בְּטַבְלָה וְלֹא בִּכְבָרָה:

טז בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים כְּשֶׁהָאֹכֶל מְרֻבֶּה עַל הַפְּסֹלֶת אֲבָל אִם הָיְתָה הַפְּסֹלֶת מְרֻבָּה עַל הָאֹכֶל בּוֹרֵר אֶת הָאֹכֶל וּמַנִּיחַ אֶת הַפְּסֹלֶת. וְאִם הָיָה טוֹרֵח בְּבְרֹרַת הַפְּסֹלֶת מִן הָאֹכֶל יֶתֶר מִטּוֹרֵח בִּבְרֹרַת הָאֹכֶל מִן הַפְּסֹלֶת אַף עַל פִּי שֶׁהָאֹכֶל מְרֻבֶּה בּוֹרֵר אֶת הָאֹכֶל וּמַנִּיחַ אֶת הַפְּסֹלֶת:

יז אֵין מְסַנְּנִין אֶת הַחֲרְדָּל בְּמִסְנֶנֶת שֶׁלְּהּ מִפְּנֵי שֶׁנִּרְאֶה כִּבּוֹרֵר. אֲבָל נוֹתְנִין בֵּיצָה בְּמִסְנֶנֶת שֶׁל חֲרְדָּל וְהוּא מִסְתַּנֵּן מֵאֵלָיו. וְאִם הָיְתָה הַמְּשַׁמֶּרֶת תְּלוּיָה מֻתָּר לִתֵּן לָהּ יַיִן בְּיוֹם טוֹב. אֲבָל לֹא יִתְּלֶה בַּתְּחִלָּה שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּחל. וּמַעֲרִים וְתוֹלֶה אֶת הַמְּשַׁמֶּרֶת לְתוֹלוֹת בָּהּ רְמוֹנִים וְתוֹלֶה בָּהּ רְמוֹנִים וְאַחַר כָּךְ נוֹתֵן לְתוֹכָהּ שְׁמָרִים:

פרק ד

א אֵין מוֹצִיאִין אֶת הָאֵשׁ לֹא מִן הָעֲצִים וְלֹא מִן הָאֲבָנִים וְלֹא מִן הַמַּתְכוֹת. כְּגוֹן שֶׁחוֹכְכִין אוֹתָן זוֹ בָּזוֹ אוֹ מַכִּין זוֹ בָּזוֹ עַד שֶׁתֵּצֵא הָאֵשׁ. וְכֵן הַנֹּפֶט הַחַד בְּיוֹתֵר שֶׁהוּא בְּמַיִם שֶׁמְּנִידִין אוֹתָם עַד שֶׁיִּדָּלֵק. אוֹ כְּלִי זַךְ קָשֶׁה אוֹ זְכוּכִית מְלֵאָה מַיִם שֶׁמַּנִּיחִין אוֹתָהּ כְּנֶגֶד עֵין הַשֶּׁמֶשׁ עַד שֶׁיֶּחֱזֹר נָגְהָהּ לַפִּשְׁתָּן וְכַיּוֹצֵא בּוֹ וְיִדְלַק. כָּל זֶה וְכַיּוֹצֵא בּוֹ אָסוּר בְּיוֹם טוֹב. שֶׁלֹּא הֻתַּר בְּיוֹם טוֹב אֶלָּא לְהַבְעִיר מֵאֵשׁ מְצוּיָה. אֲבָל לְהַמְצִיא אֵשׁ אָסוּר שֶׁהֲרֵי אֶפְשָׁר לְהַמְצִיא אוֹתָהּ מִבָּעֶרֶב:

ב אַף עַל פִּי שֶׁהַתֵּרָה הַבְעָרָה בְּיוֹם טוֹב שֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ אָסוּר לְכַבּוֹת אֶת הָאֵשׁ אֲפִלּוּ הַבְעָרָה לְצֹרֶךְ אֲכִילָה. שֶׁהַכִּבּוּי מְלָאכָה שֶׁאֵין בּוֹ צֹרֶךְ אֲכִילָה כְּלָל. וּכְשֵׁם שֶׁאֵין מְכַבִּים אֶת הָאֵשׁ כָּךְ אֵין מְכַבִּים אֶת הַנֵּר וְאִם כִּבָּה לוֹקֶה כְּמִי שֶׁאָרַג אוֹ בָּנָה:

ג אֵין מְסַלְקִין אֶת פִּי הַנֵּר לְמַעְלָה כְּדֵי שֶׁתִּתְכַּבֶּה. וְאֵין מְסִירִין אֶת הַשָּׁמֶן מִמֶּנּוּ וְאֵינוֹ חוֹתֵךְ אֶת רֹאשׁ הַפְּתִילָה בִּכְלִי. אֲבָל נוֹפֵץ אֶת רֹאשָׁהּ בְּיָדוֹ. אֲגֻדָּה שֶׁל עֵצִים שֶׁהֻדְלְקָה בְּמִדְוָרָה כָּל עֵץ שֶׁלֹּא אָחֲזָה בּוֹ הָאֵשׁ מֻתָּר לְשָׁמְטוֹ וְאֵינוֹ דּוֹמֶה לְמֵסִיר שֶׁמָּן מִן הַנֵּר:

ד אֵין מְכַבִּין אֶת הַדְּלֵקָה כְּדֵי לְהַצִּיל מָמוֹן בְּיוֹם טוֹב כְּדֶרֶךְ שֶׁאֵין מְכַבִּין בְּשַׁבָּת אֶלָּא מְנִיחָהּ וְיוֹצֵא. וְאֵין מְכַבִּין אֶת הַנֵּר מִפְּנֵי תַּשְׁמִישׁ הַמִּטָּה אֶלָּא כּוֹפֶה עָלָיו כְּלִי אוֹ עוֹשֶׂה מְחִצָּה בֵּינוֹ לְבֵין הַנֵּר אוֹ מוֹצִיאוֹ לְבֵית אַחֵר. וְאִם אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת אַחַת מִכָּל אֵלּוּ הֲרֵי זֶה אָסוּר לְכַבּוֹת וְאָסוּר לְשַׁמֵּשׁ עַד שֶׁתִּכְבֶּה מֵאֵלֶיהָ:

ה מֻתָּר לְטַלְטֵל אֶת הַנֵּר וְהוּא דּוֹלֵק וְאֵין גּוֹזְרִין שֶׁמָּא יִכְבֶּה. וְאָסוּר לְהָנִיחַ אֶת הַנֵּר עַל גַּבֵּי דֶּקֶל וְכַיּוֹצֵא בּוֹ בְּיוֹם טוֹב שֶׁמָּא יָבוֹא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּמְחֻבָּר בְּיוֹם טוֹב:

ו אֵין מְעַשְּׁנִין בְּקֻטָּרֶת בְּיוֹם טוֹב מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְכַבֶּה. וַאֲפִלּוּ לְהָרִיחַ בָּהּ. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר לְגַמֵּר אֶת הַבַּיִת וְאֶת הַכֵּלִים שֶׁהוּא אָסוּר. וּמֻתָּר לְעַשֵּׁן תַּחַת הַפֵּרוֹת כְּדֵי שֶׁיֵּיכָשְׁרוּ לַאֲכִילָה כְּמוֹ שֶׁמֻּתָּר לִצְלוֹת בָּשָׂר עַל הָאֵשׁ. וּמְמַתְּקִין אֶת הַחַרְדָּל בְּגַחֶלֶת שֶׁל מַתֶּכֶת אֲבָל לֹא בְּגַחֶלֶת שֶׁל עֵץ מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְכַבֶּה. וְאֵין מְכַבִּין אֶת הָאֵשׁ כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּתְעַשֵּׁן הַקְּדֵרָה אוֹ הַבַּיִת:

ז אֵין נוֹפְחִין בְּמַפּוּחַ בְּיוֹם טוֹב כְּדֵי שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה כְּדֶרֶךְ שֶׁהָאֻמָּנִין עוֹשִׂין. אֲבָל נוֹפְחִין בְּשִׁפּוֹפֶרֶת. אֵין עוֹשִׂין פֶּחָמִין וְאֵין גּוֹדְלִין אֶת הַפְּתִילָה וְלֹא מְהַבְהֲבִין אוֹתָהּ וְלֹא חוֹתְכִין אוֹתָהּ לִשְׁנַיִם בִּכְלִי. אֲבָל מְמַעֲכָהּ בְּיָד וְשׁוֹרָה אוֹתָהּ בְּשֶׁמֶן וּמַנִּיחַ אוֹתָהּ בֵּין שְׁתֵּי נֵרוֹת וּמַדְלִיק בָּאֶמְצַע וְנִמְצֵאת הַפְּתִילָה נֶחְלֶקֶת בְּפִי שְׁתֵּי נֵרוֹת:

ח אֵין שׁוֹבְרִין אֶת הַחֶרֶשׂ וְאֵין חוֹתְכִין אֶת הַנִּיר לִצְלוֹת עֲלֵיהֶם. וְאֵין פּוֹצְעִין אֶת הַקְּנֶה לַעֲשׂוֹתוֹ כְּמוֹ שִׁפּוּד לִצְלוֹת בּוֹ מָלִיחַ. שִׁפּוּד שֶׁנִּרְצָף אַף עַל פִּי שֶׁהוּא יָכוֹל לְפָשְׁטוֹ בְּיָדוֹ אֵין מְתַקְּנִין אוֹתוֹ. שְׁנֵי כֵּלִים שֶׁהֵן מְחֻבָּרִין בִּתְחִלַּת עֲשִׂיָּתָן כְּגוֹן שְׁתֵּי נֵרוֹת אוֹ שְׁנֵי כּוֹסוֹת אֵין פּוֹחֲתִין אוֹתָן לִשְׁנַיִם מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמְתַקֵּן כֵּלִי:

ט אֵין מַשְׁחִיזִין אֶת הַסַּכִּין בְּמַשְׁחֶזֶת שֶׁלָּהּ אֲבָל מְחַדְּדָהּ עַל גַּבֵּי הָעֵץ אוֹ עַל גַּבֵּי חֶרֶשׂ אוֹ אֶבֶן וְאֵין מוֹרִים דָּבָר זֶה לָרַבִּים כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹאוּ לְחַדְּדָהּ בְּמַשְׁחֶזֶת. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּשֶׁיְּכוֹלָה לַחְתֹּךְ בְּדֹחַק אוֹ שֶׁנִּפְגְּמָה. אֲבָל אִם אֵינָהּ יְכוֹלָה לַחְתֹּךְ כְּלָל אֵין מַשְׁחִיזִין אוֹתָהּ אֲפִלּוּ עַל הָעֵץ שֶׁמָּא יָבֹא לְהַשְׁחִיזָהּ בְּמַשְׁחֶזֶת. וּמִפְּנֵי זֶה אָסְרוּ לְהַרְאוֹת סַכִּין לְחָכָם בְּיוֹם טוֹב שֶׁמָּא תִּהְיֶה פְּגוּמָה וְיֹאמַר לוֹ אָסוּר לְשָׁחֹט בָּהּ מִשּׁוּם פְּגִימָתָהּ וְיֵלֵךְ וִיחַדְּדֶנָּהּ בְּמַשְׁחֶזֶת. וְחָכָם שֶׁרָאָה הַסַּכִּין לְעַצְמוֹ הֲרֵי זֶה מַשְׁאִילָהּ לְעַם הָאָרֶץ:

י אֵין מְבַקְּעִין עֵצִים בְּיוֹם טוֹב לֹא בְּקוֹרְדּוֹם וְלֹא בְּמַגָּל וְלֹא בְּמַגֵּרָה אֶלָּא בְּקוֹפִּיץ וּבַצַּד הַחַד שֶׁלּוֹ. אֲבָל לֹא בַּצַּד הָרָחָב מִפְּנֵי שֶׁהֵיא כְּקוֹרְדּוֹם. וְלָמָּה אָסְרוּ בְּקוֹרְדּוֹם וְכַיּוֹצֵא בּוֹ שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּחל שֶׁהֲרֵי אֶפְשָׁר הָיָה לוֹ לְבַקֵּעַ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב. וְלָמָּה לֹא נֶאֱסַר הַבְּקִיעַ כְּלָל מִפְּנֵי שֶׁאֶפְשָׁר שֶׁיִּפְגַּע בְּעֵץ עָבֶה וְלֹא יוּכַל לְהַבְעִירוֹ וְיִמָּנַע מִלְּבַשֵּׁל. לְפִיכָךְ הִתִּירוּ לְבַקֵּעַ בְּשִׁנּוּי. וְכָל הַדְּבָרִים הַדּוֹמִין לָזֶה מִזֶּה הַטַּעַם הִתִּירוּ בָּהֶן מַה שֶּׁהִתִּירוּ וְאָסְרוּ מַה שֶּׁאָסְרוּ:

יא לֹא תִּכָּנֵס אִשָּׁה בֵּין הָעֵצִים לְטַל מֵהֶן אוּד לִצְלוֹת בּוֹ. וְאֵין סוֹמְכִין אֶת הַקְּדֵרָה וְלֹא אֶת הַדֶּלֶת בִּבְקִעַת שֶׁל קוֹרָה. שֶׁלֹּא הִתִּירוּ לְטַלְטֵל עֵצִים בְּיוֹם טוֹב אֶלָּא לְהַסָּקָה בִּלְבַד:

יב מְסַלְּקִין תְּרִיסֵי חֲנֻיּוֹת וּמַחְזִירִין אוֹתָן בְּיוֹם טוֹב כְּדֵי שֶׁיּוֹצִיא תַּבְלִין שֶׁהוּא צָרִיךְ לָהֶן מִן הַחֲנוּת וְלֹא יִמָּנַע מִשִּׁמְחַת יוֹם טוֹב. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּשֶׁיֵּשׁ לָהֶן צִיר בְּאֶמְצַע אֲבָל יֵשׁ לָהֶן צִיר מִן הַצַּד אִסּוּר גְּזֵרָה שֶׁמָּא יִתְקַע. וְשֶׁאֵין לָהֶן צִיר כָּל עִקָּר אֲפִלּוּ בַּבַּיִת מֻתָּר לְהַחֲזִיר:

יג כֵּלִים שֶׁהֵן מְפֻצָּלִין כְּגוֹן מְנוֹרָה שֶׁל חֲלִילוֹת וְכִסֵּא וְשֻׁלְחָן שֶׁהֵן חֲתִיכוֹת חֲתִיכוֹת מַעֲמִידִין אוֹתָן בְּיוֹם טוֹב וְהוּא שֶׁלֹּא יִתְקַע. לְפִי שֶׁאֵין בְּנָיָן בְּכֵלִים. אֲבָנִים שֶׁל בֵּית הַכִּסֵּא מֻתָּר לְצַדְּדָן בְּיוֹם טוֹב. בְּנָיָן עֲרַאי הוּא וּמְשׁוּם כְּבוֹדוֹ לֹא גָּזְרוּ:

יד הָעוֹשֶׂה מְדוּרָה בְּיוֹם טוֹב כְּשֶׁהוּא עוֹרֵךְ אֶת הָעֵצִים אֵינוֹ מַנִּיחַ זֶה עַל זֶה עַד שֶׁיַּסְדִּיר הַמַּעֲרָכָה מִפְּנֵי שֶׁנִּרְאֶה כְּבוֹנֶה. וְאַף עַל פִּי שֶׁהוּא בְּנָיָן עֲרַאי אִסּוּר. אֶלָּא אוֹ שׁוֹפֵךְ הָעֵצִים בְּעַרְבּוּב אוֹ עוֹרֵךְ בְּשִׁנּוּי. כֵּיצַד. מַנִּיחַ עֵץ לְמַעְלָה וּמַנִּיחַ אַחֵר תַּחְתָּיו וְאַחֵר תַּחְתָּיו עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לָאָרֶץ:

טו וְכֵן הַקְּדֵרָה אוֹחֵז אוֹתָהּ וּמַכְנִיס הָאֲבָנִים תַּחְתֶּיהָ. אֲבָל לֹא יַנִּיחֶנָּהּ עַל גַּבֵּי הָאֲבָנִים. וְכֵן הַמִּטָּה אוֹחֵז הַקַּרְשִׁים לְמַעְלָה וּמַכְנִיס הָרַגְלַיִם תַּחְתֶּיהָן. אֲפִלּוּ בֵּיצִים לֹא יַעֲמִיד אוֹתָן בְּשׁוּרָה עַל גַּבֵּי שׁוּרָה עַד שֶׁיַּעֲמִדוּ כְּמוֹ מִגְדָּל אֶלָּא יְשַׁנֶּה וְיִתְחִיל מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה צָרִיךְ שִׁנּוּי:

טז מְסִירִין זְבוּבִין הַנִּתְלִים בַּבְּהֵמָה אַף עַל פִּי שֶׁהֵן עוֹשִׂין חַבּוּרָה. וְאֵין מְיַלְּדִין אֶת הַבְּהֵמָה בְּיוֹם טוֹב אֲבָל מְסַעֲדִין. כֵּיצַד. אוֹחֵז בַּוָּלָד שֶׁלֹּא יִפֹּל לָאָרֶץ וְנוֹפֵחַ לוֹ בְּחָטְמוֹ וְנוֹתֵן דָּד לְתוֹךְ פִּיו. הָיְתָה בְּהֵמָה טְהוֹרָה וְרִחֲקָה אֶת הַוָּלָד מֻתָּר לְזַלֵּף מִשִּׁלְיָתָהּ עָלָיו וְלִתֵּן בּוֹ מֶלַח בְּרַחְמָהּ כְּדֵי שֶׁתִּתְרַחֵם עָלָיו. אֲבָל הַטְּמֵאָה אָסוּר לַעֲשׂוֹת לָהּ כֵּן לְפִי שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה:

יז כְּלִי שֶׁנִּטְמָא מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב אֵין מַטְבִּילִין אוֹתוֹ בְּיוֹם טוֹב גְּזֵרָה שֶׁמָּא יַשְׁהֶה אוֹתוֹ בְּטָמְאָתוֹ. וְאִם הָיָה צָרִיךְ לְהַטְבִּיל מַיִם שֶׁבּוֹ מַטְבִּיל אֶת הַכְּלִי בְּמֵימָיו וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. כְּלִי שֶׁהָיָה טָהוֹר לִתְרוּמָה וְרָצָה לְהַטְבִּילוֹ לְקֹדֶשׁ מֻתָּר לְהַטְבִּילוֹ. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה מִטְּבִילוֹת מַעֲלוֹת שְׁאָר הַטְּמָאוֹת:

יח כְּלִי שֶׁנִּטְמָא בְּיוֹם טוֹב מַטְבִּילִין אוֹתוֹ בְּיוֹם טוֹב. נִטְמָא הַכְּלִי בְּמַשְׁקִין טְמֵאִין שֶׁהֵן וְלַד הַטָּמְאָה מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב מַטְבִּילִין אוֹתוֹ בְּיוֹם טוֹב לְפִי שֶׁהוּא טָהוֹר מִן הַתּוֹרָה כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר בִּמְקוֹמוֹ. וּמַדְלִין בְּדָלִי טָמֵא וְהוּא טָהוֹר מֵאֵלָיו. נִדָּה שֶׁאֵין לָהּ בְּגָדִים לְהַחֲלִיף מַעֲרֶמֶת וְטוֹבֶלֶת בִּבְגָדֶיהָ:

יט דְּבָרִים רַבִּים אָסְרוּ בְּיוֹם טוֹב מִשּׁוּם גְּזֵרַת מַקָּח וּמִמְכָּר. כֵּיצַד. אֵין פּוֹסְקִים דָּמִים לְכַתְּחִלָּה עַל הַבְּהֵמָה בְּיוֹם טוֹב אֶלָּא מֵביא שְׁתֵּי בְּהֵמוֹת שָׁווֹת זוֹ לָזוֹ וְשׁוֹחֲטִין אַחַת מֵהֶן וּמְחַלְּקִין בֵּיניֵהֶן וּלְמָחָר יוֹדְעִין כַּמָּה דְּמֵי הַשְּׁנִיָּה וְכָל אֶחָד וְאֶחָד נוֹתֵן דְּמֵי חֶלְקוֹ. כְּשֶׁהֵן

מְחַלְקִין בֵּינֵיהֶן לֹא יֹאמַר זֶה אֲנִי בְּסֶלַע וְאַתָּה בִּשְׁנַיִם שֶׁאֵין מַזְכִּירִין שׁוּם דָּמִים אֶלָּא זֶה נוֹטֵל שְׁלִישׁ וְזֶה רְבִיעַ:

כ כְּשֶׁהֵן מְחַלְקִין לֹא יִשְׁקְלוּ בְּמֹאזְנַיִם שֶׁאֵין מַשְׁגִּיחִין בְּכַף מֹאזְנַיִם כָּל עִקָּר. אֶפְלּוּ לִתֵּן בּוֹ בָּשָׂר לְשָׁמְרוֹ מִן הָעַכְבָּרִים אָסוּר אִם הָיוּ הַמֹּאזְנַיִם תְּלוּיִין מִפְּנֵי שֶׁנִּרְאֶה כְּשׁוֹקֵל בְּכַף מֹאזְנַיִם. וְטַבָּח אֻמָּן אָסוּר לִשְׁקֹל בְּיָדוֹ. וְאָסוּר לִשְׁקֹל בִּכְלֵי מָלֵא מַיִם. וְאֵין מְטִילִין חֲלָשִׁים עַל הַמָּנוֹת. אֲבָל מְטִילִין חֲלָשִׁים עַל בְּשַׂר הַקָּדְשִׁים בְּיוֹם טוֹב כְּדֵי לְחַבֵּב אֶת הַמִּצְוָה:

כא לֹא יֹאמַר אָדָם לַטַּבָּח תֵּן לִי בְּדִינָר בָּשָׂר אֶלָּא תֵּן לִי חֵלֶק אוֹ חֲצִי חֵלֶק וּלְמָחָר עוֹשִׂין חֶשְׁבּוֹן עַל שָׁוְיוֹ. וְכֵן לֹא יִקַּח מִבַּעַל הַחֲנוּת בְּמִדָּה אוֹ בְּמִשְׁקָל אֶלָּא כְּיַצַּד הוּא עוֹשֶׂה. אוֹמֵר לַחֲנוָנִי מַלֵּא לִי כְּלִי זֶה וּלְמָחָר נוֹתֵן לוֹ שָׁוְיוֹ. וַאֲפִלּוּ הָיָה כְּלִי הַמְיֻחָד לְמִדָּה יְמַלְּאֶנּוּ וְהוּא שֶׁלֹּא יַזְכִּיר לוֹ שֵׁם מִדָּה:

כב הַנַּחְתּוֹם מוֹדֵד תַּבְלִין וְנוֹתֵן לַקְּדֵרָה בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא יַפְסִיד תַּבְשִׁילוֹ. אֲבָל הָאִשָּׁה לֹא תָּמֹד קֶמַח לְעִסָּה. וְכֵן לֹא יָמֹד אָדָם שְׂעוֹרִים לִתֵּן לִפְנֵי בְּהֶמְתּוֹ אֶלָּא מְשַׁעֵר וְנוֹתֵן לָהּ:

כג וּמֻתָּר לִקַּח מִן הַחֲנָוָנִי בֵּיצִים וֶאֱגוֹזִים בְּמִנְיָן. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּהֶן וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַזְכִּיר לוֹ שׁוּם דָּמִים וְלֹא סְכוּם מִנְיָן. כֵּיצַד סְכוּם הַמִּנְיָן. הֲרֵי שֶׁהָיָה נוֹשֶׂה בּוֹ עֲשָׂרָה רִמּוֹנִים אוֹ עֲשָׂרָה אֱגוֹזִים לֹא יֹאמַר לוֹ בְּיוֹם טוֹב תֵּן לִי עֲשָׂרָה כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לְךָ עֶשְׂרִים אֶצְלִי אֶלָּא לוֹקֵחַ סְתָם וּלְמָחָר עוֹשֶׂה חֶשְׁבּוֹן:

כד הוֹלֵךְ אָדָם אֵצֶל חֲנָוָנִי אוֹ רוֹעֶה הָרָגִיל אֶצְלוֹ אוֹ אֵצֶל הַפַּטָּם הָרָגִיל אֶצְלוֹ וְלוֹקֵחַ מִמֶּנּוּ בְּהֵמוֹת וְעוֹפוֹת וְכָל מַה שֶּׁיִּרְצֶה וְהוּא שֶׁלֹּא יַזְכִּיר לוֹ שׁוּם דָּמִים וְלֹא סְכוּם מִנְיָן:

כה הַלְוָאַת יוֹם טוֹב תּוֹבְעִין אוֹתָהּ בְּדִין שֶׁאִם תֹּאמַר לֹא נִתְּנָה לְהִתְבַּע אֵינוֹ נוֹתֵן לוֹ כְּלוּם וְנִמְצָא נִמְנָע מִשְּׂמְחַת יוֹם טוֹב:

כו אַף עַל פִּי שֶׁאֵין מַגְבִּיהִין תְּרוּמָה וּמַעֲשְׂרוֹת בְּיוֹם טוֹב אִם הָיוּ לוֹ תְּרוּמוֹת וּמַעֲשְׂרוֹת שֶׁהִגְבִּיהָן מֵאֶמֶשׁ הֲרֵי זֶה מוֹלִיכָן לַכֹּהֵן בְּיוֹם טוֹב. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר חַלָּה וּזְרוֹעַ וּלְחָיַיִם וְקֵיבָה שֶׁמּוֹלִיכָן לַכֹּהֵן בְּיוֹם טוֹב. וְגַבָּאֵי צְדָקָה גּוֹבִין מִן הַחֲצֵרוֹת בְּיוֹם טוֹב. וְלֹא יְהִיוּ מַכְרִיזִין כְּדֶרֶךְ שֶׁמַּכְרִיזִין בְּחל. אֶלָּא גּוֹבִין בְּצִנְעָה וְנוֹתְנִין לְתוֹךְ חֵיקָן וּמְחַלְּקִין לְכָל שְׁכוּנָה וּשְׁכוּנָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ:

פרק ה

א אַף עַל פִּי שֶׁהַתּוֹרָה הוֹצִיאָה בְּיוֹם טוֹב אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ לֹא יִשָּׂא מַשָּׂאוֹת גְּדוֹלוֹת כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּחל אֶלָּא צָרִיךְ לְשַׁנּוֹת. וְאִם אִי אֶפְשָׁר לְשַׁנּוֹת מֻתָּר. כֵּיצַד. הַמֵּבִיא כַּדֵּי יַיִן

מִמָּקוֹם לְמָקוֹם לֹא יְבִיאֵם בְּסַל וּבְקֻפָּה אֲבָל מֵבִיא הוּא עַל כְּתֵפּוֹ אוֹ לְפָנָיו. הַמּוֹלִיךְ אֶת הַתֶּבֶן לֹא יַפְשִׁיל אֶת הַקֻּפָּה לְאַחֲרָיו אֲבָל מוֹלִיכָהּ בְּיָדוֹ:

ב וְכֵן מַשּׂוֹאוֹת שֶׁדַּרְכָּן לִשָּׂא אוֹתָן בְּמוֹט יִשָּׂא אוֹתָן עַל גַּבּוֹ מֵאַחֲרָיו. וְשֶׁדַּרְכָּן לִשָּׂא אוֹתָן מֵאֲחוֹרָיו יִשָּׂא אוֹתָן עַל כְּתֵפוֹ. וְשֶׁדַּרְכָּן לְהִנָּשֵׂא עַל הַכָּתֵף יִשָּׂא אוֹתָן בְּיָדוֹ לְפָנָיו אוֹ יִפְרֹשׂ עֲלֵיהֶן בֶּגֶד וְכָל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה מִשְּׁנוּי הַמַּשָּׂא. וְאִם אִי אֶפְשָׁר לְשַׁנּוֹת נוֹשֵׂא וּמֵבִיא כְּדַרְכּוֹ. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּנוֹשֵׂא עַל הָאָדָם אֲבָל עַל גַּבֵּי בְּהֵמָה לֹא יָבִיא כְּלָל שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּחל:

ג אֵין מַנְהִיגִין אֶת הַבְּהֵמָה בְּמַקֵּל. וְאֵין הַסּוּמָא יוֹצֵא בְּמַקְלוֹ וְלֹא הָרוֹעֶה בְּתַרְמִילוֹ. וְאֵין יוֹצְאִין בְּכִסֵּא אֶחָד הָאִישׁ וְאֶחָד הָאִשָּׁה שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּחל. וְאִישׁ שֶׁהָיוּ רַבִּים צְרִיכִין לוֹ יוֹצְאִין בְּכִסֵּא אֶחָד וּמוֹצִיאִין אוֹתוֹ עַל הַכָּתֵף אֲפִלּוּ בְּאַפְּרִיוֹן:

ד אֵין מוֹלִיכִין אֶת הַסֵּלֶם שֶׁל שׁוֹבָךְ מִשּׁוֹבָךְ לְשׁוֹבָךְ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים שֶׁמָּא יֹאמְרוּ לְתַקֵּן גַּגּוֹ הוּא מוֹלִיכוֹ. אֲבָל בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד מוֹלִיכוֹ. אַף עַל פִּי שֶׁכָּל מָקוֹם שֶׁאָסְרוּ חֲכָמִים מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן אֲפִלּוּ בְּחַדְרֵי חֲדָרִים אָסוּר כָּאן הִתִּירוּ מִפְּנֵי שִׂמְחַת יוֹם טוֹב:

ה מִי שֶׁהָיוּ לוֹ פֵּרוֹת עַל גַּגּוֹ וְצָרִיךְ לְסַנּוֹתָם לְמָקוֹם אַחֵר לֹא יוֹשִׁיטֵם מִגַּג לְגַג וַאֲפִלּוּ בַּגַּגִּין הַשָּׁוִין. וְלֹא יְשַׁלְשְׁלֵם בְּחֶבֶל מִן הַחַלּוֹנוֹת וְלֹא יוֹרִידֵם בְּסֻלָּמוֹת שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּחל. אֲבָל מַשִּׁילָן אֲפִלּוּ דֶּרֶךְ אֲרֻבָּה מִמָּקוֹם לְמָקוֹם בְּאוֹתוֹ הַגַּג. שְׁחַט בְּהֵמָה בַּשָּׂדֶה לֹא יְבִיאֶנָּה בְּמוֹט לָעִיר אוֹ בְּמוֹטָה אֲבָל מְבִיאָהּ אֵיבָרִים אֵיבָרִים:

ו כָּל שֶׁנֵּאוֹתִין בּוֹ אֲפִלּוּ בְּחל אַף עַל פִּי שֶׁאֵין נֵאוֹתִין בּוֹ בְּיוֹם טוֹב כְּגוֹן תְּפִלִּין מֻתָּר לְשַׁלְחָן לַחֲבֵרוֹ בְּיוֹם טוֹב. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר דָּבָר שֶׁנֵּאוֹתִין בּוֹ בְּיוֹם טוֹב כְּגוֹן יֵינוֹת שְׁמָנִים וּסְלָתוֹת שֶׁמֻּתָּר לְשַׁלְחָן. וְכָל דָּבָר שֶׁאֵין נֵאוֹתִין בּוֹ בְּחל עַד שֶׁיֵּעָשֶׂה בּוֹ מַעֲשֶׂה שֶׁאָסוּר לְעָשׂוֹתוֹ בְּיוֹם טוֹב אֵין מְשַׁלְּחִין אוֹתוֹ בְּיוֹם טוֹב:

ז כֵּיצַד. אֵין מְשַׁלְּחִין בְּיוֹם טוֹב תְּבוּאָה לְפִי שֶׁאֵין נֵאוֹתִין בָּהּ בְּחל אֶלָּא אִם כֵּן טָחַן וְאָסוּר לִטְחֹן בְּיוֹם טוֹב. אֲבָל מְשַׁלְּחִין קִטְנִיּוֹת מִפְּנֵי שֶׁמְּבַשְּׁלָן בְּיוֹם טוֹב אוֹ קוֹלֶה אוֹתָן וְאוֹכְלָן. וּמְשַׁלְּחִין חַיָּה בְּהֵמָה וְעוֹפוֹת אֲפִלּוּ חַיִּים מִפְּנֵי שֶׁמֻּתָּר לִשְׁחֹט בְּיוֹם טוֹב. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

ח כָּל דָּבָר שֶׁמֻּתָּר לְשַׁלְּחוֹ בְּיוֹם טוֹב כְּשֶׁיְּשַׁלְּחֶנּוּ לַחֲבֵרוֹ תְּשׁוּרָה לֹא יְשַׁלְּחֶנּוּ בְּשׁוּרָה וְאֵין שׁוּרָה פְּחוּתָה מִשְּׁלֹשָׁה בְּנֵי אָדָם. כֵּיצַד. הֲרֵי שֶׁשָּׁלַח לַחֲבֵרוֹ בְּהֵמוֹת אוֹ יֵינוֹת בְּיַד שְׁלֹשָׁה בְּנֵי אָדָם כְּאֶחָד אוֹ אַרְבָּעָה זֶה אַחַר זֶה וְכֻלָּן הוֹלְכִין בְּשׁוּרָה אַחַת הֲרֵי זֶה אָסוּר שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּחל. שָׁלַח שְׁלֹשָׁה מִינִין בְּיַד שְׁלֹשָׁה בְּנֵי אָדָם כְּאֶחָד הֲרֵי זֶה מֻתָּר:

ט הַמְעָרֵב עֵרוּבֵי תְּחוּמִין לְיוֹם טוֹב הֲרֵי בְהֶמְתּוֹ וְכֵלָיו וּפֵרוֹתָיו כָּמוֹהוּ. וְאֵין מוֹלִיכִין אוֹתָן אֶלָּא בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם אַמָּה לְכָל רוּחַ מִמְּקוֹם עֵרוּבוֹ׃

י חֻפְּצֵי הֶפְקֵר הֲרֵי הֵן כְּרִגְלֵי מִי שֶׁזָּכָה בָּהֶן. וְחֻפְּצֵי הַכּוּתִים קוֹנִין שְׁבִיתָה בִּמְקוֹמָן וְיֵשׁ לָהֶן אַלְפַּיִם אַמָּה לְכָל רוּחַ מִמְּקוֹמָן גְּזֵרָה בָּעָלִים כּוּתִים מִשּׁוּם בָּעָלִים יִשְׂרָאֵל. פֵּרוֹת שֶׁיָּצְאוּ חוּץ לִמְקוֹמָן וְחָזְרוּ אֲפִלּוּ בְּמִזִּיד לֹא הִפְסִידוּ אֶת מְקוֹמָן מִפְּנֵי שֶׁהֵן כְּאָדָם שֶׁיָּצָא בְּאֹנֶס וְחָזַר בְּאֹנֶס׃

יא הַמּוֹסֵר בְּהֶמְתּוֹ לְבָנוֹ הֲרֵי הִיא כְּרִגְלֵי הָאָב. מָסְרָהּ לְרוֹעֶה וַאֲפִלּוּ נְתָנָהּ לוֹ בְּיוֹם טוֹב הֲרֵי הִיא כְּרַגְלֵי הָרוֹעֶה. מָסְרָהּ לִשְׁנֵי רוֹעִים הֲרֵי הִיא כְּרִגְלֵי בְּעָלֶיהָ מִפְּנֵי שֶׁלֹּא קָנָה אֶחָד מֵהֶן׃

יב מִי שֶׁזִּמֵּן אֶצְלוֹ אוֹרְחִים בְּיוֹם טוֹב לֹא יוֹלִיכוּ בְּיָדָם מָנוֹת לְמָקוֹם שֶׁאֵין בַּעַל הַסְּעָדָה יָכוֹל לֵילֵךְ בּוֹ. שֶׁכָּל הַסְּעֻדָּה כְּרִגְלֵי בַּעַל הַסְּעֻדָּה לֹא כְּרִגְלֵי הָאוֹרְחִין. אֶלָּא אִם כֵּן זָכָה לָהֶן אַחֵר בְּמָנוֹת אֵלּוּ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב׃

יג וְכֵן מִי שֶׁהָיוּ פֵּרוֹתָיו מֻפְקָדִין בְּעִיר אַחֶרֶת וְעֵרְבוּ בְּנֵי אוֹתָהּ הָעִיר לָבֹא אֶצְלוֹ לֹא יָבִיאוּ לוֹ מִפֵּרוֹתָיו שֶׁפֵּרוֹתָיו כָּמוֹהוּ אַף עַל פִּי שֶׁהֵן בְּיַד אֵלּוּ שֶׁעֵרְבוּ. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּשֶׁיִּחֵד לָהֶן קֶרֶן זָוִית אֲבָל אִם לֹא יִחֵד לָהֶן הֲרֵי הֵן כְּרִגְלֵי זֶה שֶׁהֵן מֻפְקָדִין אֶצְלוֹ׃

יד בּוֹר שֶׁל יָחִיד כְּרִגְלֵי בְּעָלָיו. וְשֶׁל אוֹתָהּ הָעִיר כְּרִגְלֵי אַנְשֵׁי אוֹתָהּ הָעִיר. וְשֶׁל עוֹלֵי בָבֶל שֶׁהֵן מְסוּרִין לַכֹּל כְּרִגְלֵי הַמְמַלֵּא מֵהֶן שֶׁכָּל מִי שֶׁמִּלֵּא מֵהֶן מוֹלִיכָן לְמָקוֹם שֶׁהוּא מְהַלֵּךְ. נְהָרוֹת הַמּוֹשְׁכִין וּמַעֲיָנוֹת הַנּוֹבְעִין כְּרִגְלֵי כָּל אָדָם וְאִם הָיוּ בָּאִין מֵחוּץ לַתְּחוּם לְתוֹךְ הַתְּחוּם מְמַלְּאִין מֵהֶן בְּשַׁבָּת וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּיוֹם טוֹב׃

טו שׁוֹר שֶׁל רוֹעֶה כְּרִגְלֵי אַנְשֵׁי אוֹתָהּ הָעִיר. וְשׁוֹר שֶׁל פִּטָּם כְּרַגְלֵי מִי שֶׁלְּקָחוֹ לְשָׁחֳטוֹ בְּיוֹם טוֹב. מִפְּנֵי שֶׁדַּעַת בְּעָלָיו לְמָכְרוֹ לַאֲנָשִׁים אֲחֵרִים חוּץ מֵאַנְשֵׁי אוֹתָהּ הָעִיר מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְפֻטָּם וְהַכֹּל שׁוֹמְעִין שָׁמְעוֹ וּבָאִין לִקְנוֹתוֹ. וְכֵן אִם שְׁחָטוֹ בְּעָלָיו בְּיוֹם טוֹב וּמְכָר בְּשָׂרוֹ. כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִן הַלּוֹקְחִים מוֹלִיךְ מְנָתוֹ לְמָקוֹם שֶׁהוּא הוֹלֵךְ מִפְּנֵי שֶׁדַּעַת בְּעָלָיו מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב כָּךְ הוּא שֶׁיִּקָּחוּ מִמֶּנּוּ אַנְשֵׁי עֲיָרוֹת אֲחֵרוֹת וְנִמְצָא שׁוֹר זֶה כְּבוֹר שֶׁל עוֹלֵי בָבֶל שֶׁהוּא מָסוּר לַכֹּל׃

טז הַגַּחֶלֶת כְּרַגְלֵי בְּעָלֶיהָ לֹא כְּרַגְלֵי שׁוֹאֲלָהּ וְהַשַּׁלְהֶבֶת כְּרַגְלֵי מִי שֶׁהִיא בְּיָדוֹ. לְפִיכָךְ הַמַּדְלִיק נֵר אוֹ עֵץ מֵחֲבֵרוֹ מוֹלִיכוֹ לְכָל מָקוֹם שֶׁהוּא הוֹלֵךְ׃

יז הַשּׁוֹאֵל כְּלֵי מֵחֲבֵרוֹ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נָתְנוּ לוֹ אֶלָּא בְּיוֹם טוֹב הֲרֵי הוּא כְּרִגְלֵי הַשּׁוֹאֵל. שְׁאָלוֹ מִמֶּנּוּ בְּיוֹם טוֹב אַף עַל פִּי שֶׁדַּרְכּוֹ תָּמִיד לִשְׁאֹל מִמֶּנּוּ כְּלֵי זֶה בְּכָל יוֹם טוֹב הֲרֵי הוּא כְּרַגְלֵי הַמַּשְׁאִיל׃

יח שְׁנַיִם שֶׁשָּׁאֲלוּ חָלוּק אֶחָד הָאֶחָד שְׁאָלוֹ מִמֶּנּוּ שֶׁיִּתְּנוֹ לוֹ שַׁחֲרִית וְהַשֵּׁנִי שְׁאָלוֹ מִמֶּנּוּ שֶׁיִּתְּנוֹ לוֹ עַרְבִית הֲרֵי כְּלִי זֶה כְּרִגְלֵי שְׁנֵי הַשּׁוֹאֲלִים וְאֵינָם מוֹלִיכִים אוֹתוֹ אֶלָּא בְּמָקוֹם שֶׁשְּׁנֵיהֶם יְכוֹלִין לְהַלֵּךְ בּוֹ׃

יט כֵּיצַד. הֲרֵי שֶׁעֵרֵב הָרִאשׁוֹן בְּרִחוּק אֶלֶף אַמָּה מִמָּקוֹם הֶחָלוּק לְמִזְרָח וְעֵרֵב הַשֵּׁנִי בְּרִחוּק חֲמֵשׁ מֵאוֹת אַמָּה מִמָּקוֹם הֶחָלוּק לַמַּעֲרָב. כְּשֶׁלּוֹקֵחַ הָרִאשׁוֹן הֶחָלוּק אֵינוֹ מוֹלִיכוֹ לַמִּזְרָח אֶלָּא עַד אֶלֶף אַמָּה וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת אַמָּה מִמָּקוֹם הֶחָלוּק שֶׁהוּא סוֹף הַתְּחוּם שֶׁיָּכוֹל זֶה שֶׁעֵרֵב בַּמַּעֲרָב לְהַלֵּךְ בּוֹ. וּכְשֶׁיִּקַּח הַשֵּׁנִי כְּלִי זֶה אֵינוֹ מוֹלִיכוֹ בַּמַּעֲרָב אֶלָּא עַד אֶלֶף אַמָּה מִמָּקוֹם הַכְּלִי שֶׁהוּא סוֹף הַתְּחוּם שֶׁיָּכוֹל זֶה שֶׁעֵרֵב בַּמִּזְרָח לְהַלֵּךְ בּוֹ. לְפִיכָךְ אִם עֵרֵב זֶה בְּרִחוּק אַלְפַּיִם אַמָּה מִן הֶחָלוּק לַמִּזְרָח וְזֶה בְּרִחוּק אַלְפַּיִם אַמָּה לַמַּעֲרָב הֲרֵי אֵלּוּ לֹא יְזִיזוּהוּ מִמְּקוֹמוֹ׃

כ וְכֵן הָאִשָּׁה שֶׁשָּׁאֲלָה מֵחֲבֶרְתָּהּ מַיִם אוֹ מֶלַח וְלֶשֶׁה בָּהֶן עִסְתָּהּ אוֹ בִּשְּׁלָה בָּהֶן תַּבְשִׁיל הֲרֵי הָעִסָּה אוֹ הַתַּבְשִׁיל שְׁתֵּיהֶן. וְכֵן שְׁנַיִם שֶׁלָּקְחוּ בְּהֵמָה בְּשֻׁתָּפוּת וְשָׁחֲטוּ בְּיוֹם טוֹב אַף עַל פִּי שֶׁלָּקַח כָּל אֶחָד מִנָּתוֹ הֲרֵי כָּל הַבָּשָׂר כְּרִגְלֵי שְׁנֵיהֶן. אֲבָל אִם לָקְחוּ חֲבִית בְּשֻׁתָּפוּת וְחָלְקוּ אוֹתָהּ בְּיוֹם טוֹב הֲרֵי חֶלְקוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד כְּרִגְלָיו. הוֹאִיל וּתְחוּמִין מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים יֵשׁ בְּרֵרָה בָּהֶן וְנַחְשֹׁב כְּאִלּוּ חֵלֶק שֶׁהִגִּיעַ לָזֶה הָיָה בָּרוּר לוֹ וּמֻבְדָּל בָּחֲבִית מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וּכְאִלּוּ לֹא הָיָה מֵעֶרֶב. וְאֵין אַתָּה יָכוֹל לוֹמַר כֵּן בִּבְהֵמָה שֶׁחֵלֶק זֶה שֶׁהִגִּיעוֹ אֲפִלּוּ נַחְשֹׁב אוֹתוֹ שֶׁהָיָה מֻבְדָּל בִּבְהֵמָה מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וּכְאִלּוּ הָיָה בָּרוּר הֲרֵי יָנָק מֵחֶלְקוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ כְּשֶׁהָיְתָה הַבְּהֵמָה קַיֶּמֶת שֶׁכָּל אֵיבָרֶיהָ יוֹנְקִין זֶה מִזֶּה וְנִמְצָא כָּל אֵיבָר וְאֵיבָר מֵעֶרֶב מֵחֶלְקוֹ וְחֵלֶק חֲבֵרוֹ. לְפִיכָךְ הֵן כְּרִגְלֵי שְׁנֵיהֶן׃

פרק ו

א יוֹם טוֹב שֶׁחָל לִהְיוֹת עֶרֶב שַׁבָּת אֵין אוֹפִין וּמְבַשְּׁלִין בְּיוֹם טוֹב מַה שֶּׁהוּא אוֹכֶל לְמָחָר בְּשַׁבָּת. וְאִסּוּר זֶה מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹא לְבַשֵּׁל מִיּוֹם טוֹב לְחל. שֶׁקֶל וְחֹמֶר הוּא לְשַׁבָּת אֵינוֹ מְבַשֵּׁל כָּל שֶׁכֵּן לְחל. לְפִיכָךְ אִם עָשָׂה תַּבְשִׁיל מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב שֶׁיִּהְיֶה סוֹמֵךְ עָלָיו וּמְבַשֵּׁל וְאוֹפֶה בְּיוֹם טוֹב לְשַׁבָּת הֲרֵי זֶה מֻתָּר. וְתַבְשִׁיל שֶׁסּוֹמֵךְ עָלָיו הוּא הַנִּקְרָא עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין׃

ב וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ עֵרוּב. שֶׁכְּשֵׁם שֶׁהָעֵרוּב שֶׁעוֹשִׂין בַּחֲצֵרוֹת וּמְבוֹאוֹת מֵעֶרֶב שַׁבָּת מְשׁוּם הֶכֵּר כְּדֵי שֶׁלֹּא יַעֲלֶה עַל דַּעְתָּם שֶׁמֻּתָּר לְהוֹצִיא מֵרְשׁוּת לִרְשׁוּת בְּשַׁבָּת. כָּךְ זֶה הַתַּבְשִׁיל מְשׁוּם הֶכֵּר וְזִכָּרוֹן כְּדֵי שֶׁלֹּא יְדַמּוּ וְיַחְשְׁבוּ שֶׁמֻּתָּר לֶאֱפוֹת בְּיוֹם טוֹב מַה שֶּׁאֵינוֹ נֶאֱכָל בּוֹ בַּיּוֹם. וּלְפִיכָךְ נִקְרָא תַּבְשִׁיל זֶה עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין׃

ג עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין שִׁעוּרוֹ אֵין פָּחוֹת מִכְּזַיִת בֵּין לְאֶחָד בֵּין לְאֲלָפִים. וְאֵין עוֹשִׂין עֵרוּב זֶה לֹא בְּפַת וְלֹא בְּרִיפְוֹת וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן אֶלָּא בְּתַבְשִׁיל שֶׁהוּא פַּרְפֶּרֶת כְּגוֹן בָּשָׂר וְדָגִים וּבֵיצִים וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן. וַאֲפִלּוּ עֲדָשִׁים שֶׁבְּשׁוּלֵי קְדֵרָה וַאֲפִלּוּ שַׁמְנוּנִית שֶׁעַל גַּבֵּי הַסַּכִּין שֶׁחוֹתְכִין בָּהּ הַצָּלִי גּוֹרְדוֹ אִם יֵשׁ בּוֹ כְּזַיִת סוֹמֵךְ עָלָיו מִשּׁוּם עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין:

ד תַּבְשִׁיל שֶׁאָמְרוּ לְעִנְיַן עֵרוּב זֶה אֲפִלּוּ צָלִי אֲפִלּוּ שָׁלוּק אֲפִלּוּ כָּבוּשׁ אוֹ מְעֻשָּׁן אֲפִלּוּ דָּגִים קְטַנִּים שֶׁהֲדִיחָן בְּמַיִם חַמִּין וְהֶדְחָתָן הִיא בִּשּׁוּלָן לַאֲכִילָה הֲרֵי זֶה סוֹמֵךְ עֲלֵיהֶן:

ה וְצָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה עֵרוּב זֶה מָצוּי עַד שֶׁיֹּאפֶה כָּל מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ לֶאֱפוֹת וּלְבַשֵּׁל כָּל שֶׁהוּא צָרִיךְ לְבַשֵּׁל. וְיֶחֱם חַמִּין כָּל שֶׁהוּא צָרִיךְ. וְאִם נֶאֱכַל הָעֵרוּב אוֹ אָבַד אוֹ נִשְׁרַף קֹדֶם שֶׁיְּבַשֵּׁל אוֹ יֹאפֶה הֲרֵי זֶה אָסוּר לֶאֱפוֹת וּלְבַשֵּׁל אוֹ לְהַחֵם אֶלָּא מַה שֶּׁהוּא אוֹכֵל בְּיוֹם טוֹב בִּלְבַד. הִתְחִיל בְּעִסָּתוֹ אוֹ בְּתַבְשִׁילוֹ וְנֶאֱכַל הָעֵרוּב אוֹ אָבַד הֲרֵי זֶה גּוֹמֵר:

ו הַמַּנִּיחַ עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין כְּדֵי שֶׁיִּסְמֹךְ עֲלֵיהֶם הוּא וַאֲחֵרִים צָרִיךְ לְזַכּוֹת לָהֶן כְּדֶרֶךְ שֶׁמְּזַכֶּה בְּעֵרוּבֵי שַׁבָּת. וְכָל שֶׁזּוֹכֶה בְּעֵרוּבֵי שַׁבָּת זוֹכֶה בְּעֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין. וְכָל שֶׁאֵינוֹ זוֹכֶה בְּאוֹתוֹ עֵרוּב אֵינוֹ זוֹכֶה בָּזֶה:

ז וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְהוֹדִיעַ לְאֵלּוּ שֶׁזָּכָה לָהֶן מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב. אֲבָל הֵן צְרִיכִין לֵידַע שֶׁכְּבָר זָכָה לָהֶן אַחֵר וְעֵרֶב לָהֶן וְאַחַר כָּךְ יִסְמְכוּ עָלָיו וִיבַשְּׁלוּ וְיֹאפוּ. אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא יָדְעוּ אֶלָּא בְּיוֹם טוֹב הֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרִין. וְיֵשׁ לוֹ לְאָדָם לְעָרֵב עַל כָּל הָעִיר וְעַל כָּל הַקָּרוֹב אֵלָיהּ בְּתוֹךְ הַתְּחוּם וּלְמָחָר מַכְרִיז וְאוֹמֵר כָּל מִי שֶׁלֹּא הִנִּיחַ עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין יִסְמֹךְ עַל עֵרוּבִי:

ח הַמַּנִּיחַ עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין חַיָּב לְבָרֵךְ. בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִצְוַת עֵרוּב. וְאוֹמֵר בְּעֵרוּב זֶה יְהֵא לִי לֶאֱפוֹת וּלְבַשֵּׁל מִיּוֹם טוֹב שֶׁלְּמָחָר לְשַׁבָּת. וְאִם זָכָה בּוֹ לַאֲחֵרִים יֹאמַר לִי וְלִפְלוֹנִי וְלִפְלוֹנִי אוֹ לְאַנְשֵׁי הָעִיר כֻּלָּם לֶאֱפוֹת וּלְבַשֵּׁל מִיּוֹם טוֹב לְשַׁבָּת:

ט מִי שֶׁלֹּא הִנִּיחַ עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין וְלֹא הִנִּיחוּ לוֹ אֲחֵרִים. כְּשֵׁם שֶׁאָסוּר לוֹ לְבַשֵּׁל וְלֶאֱפוֹת כָּךְ קְמָחוֹ וּמַאֲכָלוֹ אָסוּר. וְאָסוּר לְאַחֵר שֶׁהִנִּיחַ לְעַצְמוֹ לְבַשֵּׁל וְלֶאֱפוֹת לָזֶה שֶׁלֹּא הִנִּיחַ עַד שֶׁיַּקְנֶה לוֹ שֶׁנִּמְצָא זֶה מְבַשֵּׁל וְאוֹפֶה שֶׁלּוֹ שֶׁהֲרֵי קָנָהוּ. וְאִם רָצָה יִתֵּן אַחַר כָּךְ לָזֶה שֶׁלֹּא הִנִּיחַ בְּמַתָּנָה:

י מִי שֶׁלֹּא הִנִּיחַ עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין וּבִשֵּׁל וְאָפָה לֶאֱכֹל בַּיּוֹם וְהוֹתִיר אוֹ שֶׁזִּמֵּן אוֹרְחִים וְלֹא בָּאוּ הֲרֵי זֶה אוֹכֵל הַמּוֹתָר לְמָחָר. וְאִם הֶעֱרִים הֲרֵי זֶה אָסוּר לֶאֱכֹל. עָבַר וְאָפָה וּבִשֵּׁל לְשַׁבָּת אֵין אוֹסְרִין עָלָיו. וְלָמָּה הֶחְמִירוּ וְאָסְרוּ עַל הַמַּעֲרִים וְלֹא אָסְרוּ עַל הַמַּזִּיד שֶׁאִם תַּתִּיר לַמַּעֲרִים נִמְצְאוּ הַכֹּל מַעֲרִימִין וְיִשְׁתַּקַּע שֵׁם עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין. אֲבָל הַמַּזִּיד אֵינוֹ מָצוּי וְאִם עָבַר הַיּוֹם לֹא יַעֲבֹר פַּעַם אַחֶרֶת:

יא שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁחָלוּ לִהְיוֹת בַּחֲמִישִׁי וְעֶרֶב שַׁבָּת עוֹשֶׂה עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין מִיּוֹם רִבִיעִי שֶׁהוּא עֶרֶב יוֹם טוֹב. שָׂכַח וְלֹא הִנִּיחַ מַנִּיחוֹ בָּרִאשׁוֹן וּמַתְנֶה. כֵּיצַד. מַנִּיחַ עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין בְּיוֹם חֲמִישִׁי וְאוֹמֵר אִם הַיּוֹם יוֹם טוֹב וּלְמָחָר חֹל לְמָחָר אֲבַשֵּׁל וְאוֹפֶה לְשַׁבָּת וְאֵינִי צָרִיךְ כְּלוּם וְאִם הַיּוֹם חֹל וּלְמָחָר יוֹם טוֹב בָּעֵרוּב זֶה יֵהָנֶה לִי לֶאֱפוֹת וּלְבַשֵּׁל לְמָחָר מִיּוֹם טוֹב לְשַׁבָּת:

יב כֵּיוֹצֵא בּוֹ הָיוּ לְפָנָיו שְׁתֵּי כַּלְכָּלוֹת שֶׁל טֶבֶל בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן אוֹמֵר אִם הַיּוֹם חֹל תִּהְיֶה זוֹ תְּרוּמָה עַל זוֹ וְאִם הַיּוֹם קֹדֶשׁ אֵין בְּדָבָרַי כְּלוּם. וְקוֹרֵא עָלֶיהָ שֵׁם וּמַנִּיחָהּ. וּלְמָחָר בַּשֵּׁנִי חוֹזֵר וְאוֹמֵר אִם הַיּוֹם קֹדֶשׁ אֵין בְּדָבָרַי כְּלוּם וְאִם הַיּוֹם חֹל תִּהְיֶה זוֹ תְּרוּמָה עַל זוֹ וְקוֹרֵא עָלֶיהָ שֵׁם וּמַנִּיחָהּ כְּדֶרֶךְ שֶׁקָּרָא עָלֶיהָ בָּרִאשׁוֹן. וּמַנִּיחַ אֶת זוֹ שֶׁקָּרָא עָלֶיהָ שֵׁם תְּרוּמָה וְאוֹכֵל אֶת הַשְּׁנִיָּה:

יג בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בִּשְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל גָּלֻיּוֹת אֲבָל בִּשְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה אִם שָׂכַח וְלֹא הִנִּיחַ בְּיוֹם רִבִיעִי שׁוּב אֵינוֹ מַנִּיחַ אֶלָּא סוֹמֵךְ עַל אֲחֵרִים אִם עֵרְבוּ עָלָיו אוֹ מַקְנֶה קִמְחוֹ לְמִי שֶׁעֵרַב אוֹ יִהְיֶה אָסוּר לֶאֱפוֹת וּלְבַשֵּׁל לְשַׁבָּת. וְכֵן אִם שָׂכַח וְלֹא הִפְרִישׁ תְּרוּמָה מִיּוֹם רִבִיעִי שׁוּב אֵינוֹ מַפְרִישׁ עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת:

יד כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ שֶׁאָמַרְנוּ הָיוּ בִּזְמַן שֶׁהָיוּ בֵּית דִּין שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מְקֻדָּשִׁין עַל פִּי הָרְאִיָּה וְהָיוּ בְּנֵי הַגָּלֻיּוֹת עוֹשִׂין שְׁנֵי יָמִים כְּדֵי לְהִסְתַּלֵּק מִן הַסָּפֵק לְפִי שֶׁלֹּא הָיוּ יוֹדְעִין יוֹם שֶׁקִּדְּשׁוּ בְּנֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. אֲבָל הַיּוֹם שֶׁבְּנֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל סוֹמְכִין עַל הַחֶשְׁבּוֹן וּמְקֻדָּשִׁין עָלָיו אֵין יוֹם טוֹב שֵׁנִי לְהִסְתַּלֵּק מִן הַסָּפֵק אֶלָּא מִנְהָג בִּלְבַד:

טו וּלְפִיכָךְ אֲנִי אוֹמֵר שֶׁאֵין מְעָרֵב אָדָם וּמַתְנֶה בַּזְּמַן הַזֶּה לֹא עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין וְלֹא עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת וְלֹא שִׁתּוּפֵי מְבוֹאוֹת וְאֵינוֹ מְעַשֵּׂר הַטֶּבֶל עַל תְּנַאי אֶלָּא הַכֹּל מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב בִּלְבַד:

טז כְּשֵׁם שֶׁמִּצְוָה לְכַבֵּד שַׁבָּת וּלְעָנְגָהּ כָּךְ כָּל יָמִים טוֹבִים שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה נח יג) "לִקְדוֹשׁ ה' מְכֻבָּד" וְכָל יָמִים טוֹבִים נֶאֱמַר בָּהֶן "מִקְרָא קֹדֶשׁ". וּכְבָר בֵּאַרְנוּ הַכְּבוּד וְהָעֹנֶג בְּהִלְכוֹת שַׁבָּת. וְכֵן רָאוּי לְאָדָם שֶׁלֹּא יִסְעֹד בְּעַרְבֵי יָמִים טוֹבִים מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה כְּעֶרֶב שַׁבָּת שֶׁדָּבָר זֶה בִּכְלַל הַכָּבוֹד. וְכָל הַמְבַזֶּה אֶת הַמּוֹעֲדוֹת כְּאִלּוּ נִטְפָּל לַעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים:

יז שִׁבְעַת יְמֵי הַפֶּסַח וּשְׁמוֹנַת יְמֵי הֶחָג עִם שְׁאָר יָמִים טוֹבִים כֻּלָּם אֲסוּרִים בְּהֶסְפֵּד וְתַעֲנִית. וְחַיָּב אָדָם לִהְיוֹת בָּהֶן שָׂמֵחַ וְטוֹב לֵב הוּא וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וּבְנֵי בֵיתוֹ וְכָל הַנִּלְוִים עָלָיו שֶׁנֶּאֱמַר (דברים טז יד) "וְשָׂמַחְתָּ בְחַגֶּךָ" וְגוֹ'. אַף עַל פִּי שֶׁהַשִּׂמְחָה הָאֲמוּרָה כָּאן הִיא קָרְבַּן שְׁלָמִים כְּמוֹ שֶׁאָנוּ מְבָאֲרִין בְּהִלְכוֹת חֲגִיגָה יֵשׁ בִּכְלַל אוֹתָהּ שִׂמְחָה לִשְׂמֹחַ הוּא וּבָנָיו וּבְנֵי בֵיתוֹ כָּל אֶחָד כָּרָאוּי לוֹ:

יח כֵּיצַד. הַקְּטַנִּים נוֹתֵן לָהֶם קְלִיּוֹת וֶאֱגוֹזִים וּמִגְדָּנוֹת. וְהַנָּשִׁים קוֹנֶה לָהֶן בְּגָדִים וְתַכְשִׁיטִין נָאִים כְּפִי מָמוֹנוֹ. וְהָאֲנָשִׁים אוֹכְלִין בָּשָׂר וְשׁוֹתִין יַיִן שֶׁאֵין שִׂמְחָה אֶלָּא בְּבָשָׂר וְאֵין שִׂמְחָה אֶלָּא בְּיַיִן. וּכְשֶׁהוּא אוֹכֵל וְשׁוֹתֶה חַיָּב לְהַאֲכִיל לַגֵּר לַיָּתוֹם וְלָאַלְמָנָה עִם שְׁאָר הָעֲנִיִּים הָאֻמְלָלִים. אֲבָל מִי שֶׁנּוֹעַל דַּלְתוֹת חֲצֵרוֹ וְאוֹכֵל וְשׁוֹתֶה הוּא וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וְאֵינוֹ מַאֲכִיל וּמַשְׁקֶה לַעֲנִיִּים וּלְמָרֵי נֶפֶשׁ אֵין זוֹ שִׂמְחַת מִצְוָה אֶלָּא שִׂמְחַת כְּרֵסוֹ. וְעַל אֵלּוּ נֶאֱמַר (הושע ט ד) "זִבְחֵיהֶם כְּלֶחֶם אוֹנִים לָהֶם כָּל אֹכְלָיו יִטַּמָּאוּ כִּי לַחְמָם לְנַפְשָׁם". וְשִׂמְחָה כָּזוֹ קָלוֹן הִיא לָהֶם שֶׁנֶּאֱמַר (מלאכי ב ג) "וְזֵרִיתִי פֶרֶשׁ עַל פְּנֵיכֶם פֶּרֶשׁ חַגֵּיכֶם":

יט אַף עַל פִּי שֶׁאֲכִילָה וּשְׁתִיָּה בְּמוֹעֲדוֹת בִּכְלַל מִצְוֹת עֲשֵׂה. לֹא יִהְיֶה אוֹכֵל וְשׁוֹתֶה כָּל הַיּוֹם כֻּלּוֹ. אֶלָּא כְּדֵי הִיא הַדֵּת. בַּבֹּקֶר מַשְׁכִּימִין כָּל הָעָם לְבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּלְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת וּמִתְפַּלְּלִין וְקוֹרִין בַּתּוֹרָה בְּעִנְיַן הַיּוֹם וְחוֹזְרִין לְבָתֵּיהֶם וְאוֹכְלִין. וְהוֹלְכִין לְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת קוֹרִין וְשׁוֹנִין עַד חֲצִי הַיּוֹם. וְאַחַר חֲצוֹת הַיּוֹם מִתְפַּלְּלִין תְּפִלַּת הַמִּנְחָה וְחוֹזְרִין לְבָתֵּיהֶן לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת שְׁאָר הַיּוֹם עַד הַלַּיְלָה:

כ כְּשֶׁאָדָם אוֹכֵל וְשׁוֹתֶה וְשָׂמֵחַ בָּרֶגֶל לֹא יִמָּשֵׁךְ בְּיַיִן וּבְשִׂחוֹק וְקַלּוּת רֹאשׁ וְיֹאמַר שֶׁכָּל מִי שֶׁיּוֹסִיף בָּזֶה יַרְבֶּה בְּמִצְוַת שִׂמְחָה. שֶׁהַשִּׂכְרוּת וְהַשְּׂחוֹק הָרַבָּה וְקַלּוּת רֹאשׁ אֵינָהּ שִׂמְחָה אֶלָּא הוֹלֻלוּת וְסִכְלוּת וְלֹא נִצְטַוֵּינוּ עַל הַהוֹלֻלוּת וְהַסִּכְלוּת אֶלָּא עַל הַשִּׂמְחָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ עֲבוֹדַת יוֹצֵר הַכֹּל שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כח מז) "תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עָבַדְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוּב לֵבָב מֵרֹב כֹּל". הָא לְמַדְתָּ שֶׁהָעֲבוֹדָה בְּשִׂמְחָה. וְאִי אֶפְשָׁר לַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם לֹא מִתּוֹךְ שְׂחוֹק וְלֹא מִתּוֹךְ קַלּוּת רֹאשׁ וְלֹא מִתּוֹךְ שִׂכְרוּת:

כא חַיְבִין בֵּית דִּין לְהַעֲמִיד שׁוֹטְרִים בָּרְגָלִים שֶׁיִּהְיוּ מְסַבְּבִין וּמְחַפְּשִׂין בַּגַּנּוֹת וּבַפַּרְדֵּסִים וְעַל הַנְּהָרוֹת כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְקַבְּצוּ לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת שָׁם אֲנָשִׁים וְנָשִׁים וְיָבוֹאוּ לִידֵי עֲבֵרָה. וְכֵן יַזְהִירוּ בְּדָבָר זֶה לְכָל הָעָם כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְעָרְבוּ אֲנָשִׁים וְנָשִׁים בְּבָתֵּיהֶם לְשִׂמְחָה. וְלֹא יִמָּשְׁכוּ בַּיַּיִן שֶׁמָּא יָבוֹאוּ לִידֵי עֲבֵרָה:

כב יָמִים שֶׁבֵּין רֹאשׁוֹן וּשְׁבִיעִי שֶׁל פֶּסַח וְרֹאשׁוֹן וּשְׁמִינִי שֶׁל חַג הַסֻּכּוֹת וְהֵן בַּגּוֹלָה אַרְבָּעָה בְּתוֹךְ הַפֶּסַח וַחֲמִשָּׁה בְּתוֹךְ הֶחָג הֵם הַנִּקְרָאִין חֹלוֹ שֶׁל מוֹעֵד וְנִקְרָאִין מוֹעֵד. וְאַף עַל פִּי שֶׁהֵם חַיָּבִין בְּשִׂמְחָה וַאֲסוּרִין בְּהֶסְפֵּד וְתַעֲנִית מֻתָּר לְסַפֵּד בָּהֶן תַּלְמִיד חָכָם בְּפָנָיו. אֲבָל לְאַחַר שֶׁיִּקָּבֵר אָסוּר לְסַפְּדוֹ בָּהֶן. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּרָאשֵׁי חֳדָשִׁים בַּחֲנֻכָּה וּבְפוּרִים שֶׁסּוֹפְדִין בָּהֶן תַּלְמִידֵי חֲכָמִים בְּפָנָיו אַף עַל פִּי שֶׁיָּמִים אֵלּוּ אֲסוּרִין בְּהֶסְפֵּד וְתַעֲנִית. אֲבָל לְאַחַר הַקְּבוּרָה אָסוּר לְסַפֵּד בָּהֶן:

כג אֵין מַנִּיחִין מִטַּת הַמֵּת בָּרְחוֹב בַּמּוֹעֵד שֶׁלֹּא לְהַרְגִּיל אֶת הַהֶסְפֵּד אֶלָּא מְבִיתוֹ לְקִבְרוֹ. וְאֵין מִתְאַבְּלִין בַּמּוֹעֵד. וְכֵן אֵין קוֹרְעִין וְלֹא מַבְרִין וְלֹא חוֹלְצִין הַכָּתוּב בַּמּוֹעֵד עַל הַמֵּת אֶלָּא

קְרוֹבָיו שֶׁהֵן חַיָּבִין לְהִתְאַבֵּל עָלָיו. וְאִם הָיָה חָכָם אוֹ אָדָם כָּשֵׁר אוֹ שֶׁהָיָה עוֹמֵד עָלָיו בִּשְׁעַת נְטִילַת נְשָׁמָה הֲרֵי זֶה קוֹרֵעַ עָלָיו בַּמּוֹעֵד אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ קְרוֹבוֹ. וְאֵין קוֹרְעִין בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי כְּלָל וַאֲפִלּוּ קְרוֹבָיו שֶׁל מֵת:

כד נָשִׁים בַּמּוֹעֵד בִּפְנֵי הַמֵּת מְעַנּוֹת אֲבָל לֹא מְטַפְּחוֹת וְלֹא מְקוֹנְנוֹת. נִקְבָּר הַמֵּת אֵינָן מְעַנּוֹת. בָּרְאשֵׁי חֳדָשִׁים וַחֲנֻכָּה וּפוּרִים בִּפְנֵי הַמֵּת מְעַנּוֹת וּמְטַפְּחוֹת אֲבָל לֹא מְקוֹנְנוֹת. אֵי זֶהוּ עִנּוּי שֶׁכָּלָן עוֹנוֹת כְּאַחַת. קִינָה אַחַת אוֹמֶרֶת וְכֻלָּן עוֹנוֹת. וְאָסוּר לְאָדָם שֶׁיְּעוֹרֵר עַל מֵתוֹ קֹדֶם לְרֶגֶל שִׁלשִׁים יוֹם כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹא הָרֶגֶל וְהוּא נֶעֱצָב וְלִבּוֹ דּוֹאֵג וְכוֹאֵב מִזִּכְרוֹן הַצַּעַר אֶלָּא יָסִיר הַדְּאָגָה מִלִּבּוֹ וִיכַוֵּן דַּעְתּוֹ לְשִׂמְחָה:

פרק ז

א חֻלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נֶאֱמַר בּוֹ (ויקרא כג כד) (ויקרא כג לט) "שַׁבָּתוֹן" הוֹאִיל וְנִקְרָא (ויקרא כג ז) "מִקְרָא קֹדֶשׁ" וַהֲרֵי הוּא זְמַן חֲגִיגָה בַּמִּקְדָּשׁ אָסוּר בַּעֲשִׂיַּת מְלָאכָה כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה כִּשְׁאָר יְמֵי הַחֹל שֶׁאֵין בָּהֶן קְדֻשָּׁה כְּלָל. וְהָעוֹשֶׂה בּוֹ מְלָאכָה הָאֲסוּרָה מַכִּין אוֹתוֹ מַכַּת מַרְדּוּת מִפְּנֵי שֶׁאִסּוּרוֹ מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים. וְלֹא כָּל מְלֶאכֶת עֲבוֹדָה אֲסוּרָה בּוֹ כְּיוֹם טוֹב שֶׁסּוֹף הָעִנְיָן בַּדְּבָרִים שֶׁנֶּאֱסְרוּ בּוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה כְּיוֹם חֹל לְכָל דָּבָר. לְפִיכָךְ יֵשׁ מְלָאכוֹת אֲסוּרוֹת בּוֹ וְיֵשׁ מְלָאכוֹת מֻתָּרוֹת בּוֹ:

ב וְאֵלּוּ הֵן. כָּל מְלָאכָה שֶׁאִם לֹא יַעֲשֶׂה אוֹתָהּ בַּמּוֹעֵד יִהְיֶה שָׁם הֶפְסֵד הַרְבֵּה עוֹשִׂין אוֹתָהּ. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה בָּהּ טֹרַח הַרְבֵּה. כֵּיצַד. מַשְׁקִין בֵּית הַשַּׁלְחִין בַּמּוֹעֵד אֲבָל לֹא בֵּית הַמַּשְׁקֶה. שֶׁאִם לֹא יַשְׁקֶה בֵּית הַשַּׁלְחִין וְהִיא הָאֶרֶץ הַצְּמֵאָה יִפָּסְדוּ בּוֹ הָאִילָנוֹת שֶׁבָּהּ. וּכְשֶׁהוּא מַשְׁקֶה אוֹתָהּ לֹא יִדְלֶה וְיַשְׁקֶה מִן הַבְּרֵכָה אוֹ מִמֵּי הַגְּשָׁמִים מִפְּנֵי שֶׁהוּא טֹרַח גָּדוֹל. אֲבָל מַשְׁקֶה הוּא מִן הַמַּעְיָן בֵּין שֶׁהָיָה בֵּין שֶׁיָּצָא לְכַתְּחִלָּה מַמְשִׁיכוֹ וּמַשְׁקֶה בּוֹ. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

ג הוֹפֵךְ אָדָם אֶת זֵיתָיו בַּמּוֹעֵד וְטוֹחֵן אוֹתָן וְדוֹרֵךְ אוֹתָן וּמְמַלֵּא הֶחָבִיּוֹת וְגַף אוֹתָן כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּחֹל. כָּל שֶׁיֵּשׁ בּוֹ הֶפְסֵד אִם לֹא נַעֲשָׂה עוֹשֵׂהוּ כְּדַרְכּוֹ וְאֵינוֹ צָרִיךְ שִׁנּוּי. וְכֵן מַכְנִיס אָדָם פֵּרוֹתָיו מִפְּנֵי הַגַּנָּבִים וּבִלְבַד שֶׁיַּכְנִיסֵם בְּצִנְעָה. וְשׁוֹלֶה פִּשְׁתָּנוֹ מִן הַמִּשְׁרֶה בְּשָׁבִיל שֶׁלֹּא תֹּאבַד. וְכֵן כֶּרֶם שֶׁהִגִּיעַ זְמַנּוֹ לְהַבָּצֵר בַּמּוֹעֵד בּוֹצְרִין אוֹתוֹ:

ד וְאָסוּר לָאָדָם שֶׁיִּתְכַּוֵּן וְיֹאחַר מְלָאכוֹת אֵלּוּ וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן וְיַנִּיחֵם כְּדֵי לַעֲשׂוֹתָן בַּמּוֹעֵד מִפְּנֵי שֶׁהוּא פָּנוּי. וְכָל הַמְכַוֵּן מְלַאכְתּוֹ וְהִנִּיחָהּ לַמּוֹעֵד וַעֲשָׂאָהּ בַּמּוֹעֵד בֵּית דִּין מְאַבְּדִין אוֹתָהּ וּמַפְקִירִין אוֹתָהּ לַכֹּל. וְאִם כִּוֵּן מְלַאכְתּוֹ וּמֵת אֵין קוֹנְסִין בְּנוֹ אַחֲרָיו וְאֵין מְאַבְּדִין אוֹתָהּ מִמֶּנּוּ. וְאֵין מוֹנְעִין הַבֵּן מִלַּעֲשׂוֹת אוֹתָהּ מְלָאכָה בַּמּוֹעֵד כְּדֵי שֶׁלֹּא תֹּאבַד:

ה מִי שֶׁצָּרַךְ לִתְפֹּר לוֹ בֶּגֶד אוֹ לִבְנוֹת לוֹ מָקוֹם בַּמּוֹעֵד. אִם הָיָה הֶדְיוֹט וְאֵינוֹ מָהִיר בְּאוֹתָהּ מְלָאכָה הֲרֵי זֶה עוֹשֶׂה אוֹתָהּ כְּדַרְכּוֹ. וְאִם הָיָה אָמָּן מָהִיר הֲרֵי זֶה עוֹשֶׂה אוֹתָהּ מַעֲשֵׂה הֶדְיוֹט. כֵּיצַד. בִּתְפִירָה מַכְלִיב וּבִבְנָיָן מַנִּיחַ אֲבָנִים וְאֵינוֹ טָח בְּטִיט עֲלֵיהֶן וְשָׁף סִדְקֵי הַקַּרְקַע וּמַעֲגִילָהּ בַּיָּד וּבָרֶגֶל כְּעֵין שֶׁמַּעֲגִילִים בְּמַחְלָצַיִם. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

ו מִי שֶׁהָיְתָה לוֹ תְּבוּאָה מְחֻבֶּרֶת לַקַּרְקַע וְאֵין לוֹ מַה שֶּׁיֹּאכַל בַּמּוֹעֵד אֶלָּא מִמֶּנָּה אַף עַל פִּי שֶׁאֵין כָּאן הֶפְסֵד אֵין מַצְרִיכִין אוֹתוֹ לִקְנוֹת מַה שֶּׁיֹּאכַל מִן הַשּׁוּק עַד שֶׁיִּקְצֹר אַחַר הַמּוֹעֵד אֶלָּא קוֹצֵר וּמְעַמֵּר וְדָשׁ וְזוֹרֶה וּבוֹרֵר וְטוֹחֵן מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְדוּשׁ בְּפָרוֹת. שֶׁכָּל דָּבָר שֶׁאֵין בּוֹ הֶפְסֵד צָרִיךְ לְשַׁנּוֹת. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

ז כְּבָשִׂים שֶׁיְּכוֹלִ לֶאֱכל מֵהֶן בַּמּוֹעֵד כּוֹבְשָׁן. וְשֶׁאֵינָן רְאוּיִין אֶלָּא לְאַחַר הַמּוֹעֵד אָסוּר לְכָבְשָׁן. וְצָד אָדָם דָּגִים כָּל שֶׁיְּכוֹל לְצוּד וּמוֹלֵחַ הַכֹּל בַּמּוֹעֵד שֶׁהֲרֵי אֶפְשָׁר שֶׁיֹּאכַל מֵהֶן בַּמּוֹעֵד אִם יִסְחֹט אוֹתָן בְּיָדוֹ פְּעָמִים רַבּוֹת עַד שֶׁיִּתְרַכְּכוּ:

ח מְטִילִין שֵׂכָר בַּמּוֹעֵד לְצָרְכֵי הַמּוֹעֵד. וְשֶׁלֹּא לְצָרְכֵי הַמּוֹעֵד אָסוּר. אֶחָד שֵׂכָר תְּמָרִים וְאֶחָד שֵׂכָר שְׂעוֹרִים. אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ לוֹ יָיִן מַעֲרִים וְשׁוֹתֶה מִן הֶחָדָשׁ שֶׁאֵין הַעֲרָמָה זוֹ נִכֶּרֶת לְרוֹאֶה. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

ט כָּל מְלָאכוֹת שֶׁהֵן לְצָרְכֵי הַמּוֹעֵד כְּשֶׁעוֹשִׂין אוֹתָן אֻמָּנֵיהֶן עוֹשִׂין בְּצִנְעָה. כֵּיצַד. הַצַּיָּדִים וְהַטּוֹחֲנִין וְהַבּוֹצְרִין לִמְכֹּר בַּשּׁוּק הֲרֵי אֵלּוּ עוֹשִׂין בְּצִנְעָה לְצָרְכֵי הַמּוֹעֵד. וְאִם עָשָׂה לְצָרְכֵי הַמּוֹעֵד וְהוֹתִיר הֲרֵי זֶה מֻתָּר:

י עוֹשִׂין כָּל צָרְכֵי הָרַבִּים בַּמּוֹעֵד. כֵּיצַד. מְתַקְּנִים קִלְקוּלֵי הַמַּיִם שֶׁבִּרְשׁוּת הָרַבִּים. וּמְתַקְּנִין אֶת הַדְּרָכִים וְאֶת הָרְחוֹבוֹת. וְחוֹפְרִים לָרַבִּים בּוֹרוֹת שִׁיחִין וּמְעָרוֹת. וְכוֹרִין לָהֶן נְהָרוֹת כְּדֵי שֶׁיִּשְׁתּוּ מֵימֵיהֶן וְכוֹנְסִים מַיִם לְבוֹרוֹת וּמְעָרוֹת שֶׁל רַבִּים וּמְתַקְּנִין אֶת סִדְקֵיהֶן. וּמְסִירִין אֶת הַקּוֹצִין מִן הַדְּרָכִים. וּמוֹדְדִין אֶת הַמְּקוֹמוֹת וְכָל מְקוֹם שֶׁנִּמְצָא חָסֵר מַרְגִּילִין לוֹ מַיִם וּמַשְׁלִימִין לוֹ שִׁעוּרוֹ:

יא וְיוֹצְאִין שְׁלוּחֵי בֵּית דִּין לְהַפְקִיר אֶת הַכִּלְאַיִם. וּפוֹדִין אֶת הַשְּׁבוּיִים וְאֶת הָעֲרָכִין וְאֶת הַחֲרָמִים וְאֶת הַהֶקְדֵּשׁוֹת. וּמַשְׁקִין אֶת הַסּוֹטוֹת. וְשׁוֹרְפִין אֶת הַפָּרָה. וְעוֹרְפִין אֶת הָעֶגְלָה. וְרוֹצְעִין עֶבֶד עִבְרִי. וּמְטַהֲרִין אֶת הַמְצֹרָע. וּמְצַיְּנִין עַל הַקְּבָרוֹת שֶׁמִּחוּ גְּשָׁמִים אֶת צִיּוּנָן כְּדֵי שֶׁיִּפָּרְשׁוּ מֵהֶן הַכֹּהֲנִים. שֶׁכָּל אֵלּוּ צָרְכֵי רַבִּים הֵן:

יב וְדָנִים דִּינֵי מָמוֹנוֹת וְדִינֵי מַכּוֹת וְדִינֵי נְפָשׁוֹת בַּמּוֹעֵד. וּמִי שֶׁלֹּא קִבֵּל עָלָיו הַדִּין מְשַׁמְּתִין אוֹתוֹ בַּמּוֹעֵד. וּכְשֵׁם שֶׁדָּנִין בַּמּוֹעֵד כָּךְ כּוֹתְבִין מַעֲשֵׂה בֵּית דִּין וְכָל הַדּוֹמֶה לוֹ. כֵּיצַד. כּוֹתְבִין הַדַּיָּנִין אִגְּרוֹת שׁוּם שֶׁשָּׁמוּ לְבַעַל חוֹב וְאִגְּרוֹת שֶׁמָּכְרוּ בָּהֶן לְמָזוֹן הָאִשָּׁה וְהַבָּנוֹת. וְשִׁטְרֵי חֲלִיצָה וּמֵאוּנִין. וְכָל הַדּוֹמֶה לָהֶן מִדְּבָרִים שֶׁצְּרִיכִים הַדַּיָּנִין לְכָתְבָם כְּדֵי שֶׁיִּזְכְּרוּם. כְּגוֹן

טַעֲנוֹת בַּעֲלֵי דִינִין אוֹ דְּבָרִים שֶׁקִּבְּלוּ עֲלֵיהֶן כְּגוֹן אִישׁ פְּלוֹנִי נֶאֱמָן עָלַי. אוֹ אִישׁ פְּלוֹנִי יָדוּן לִי. מִי שֶׁצָּרִיךְ לְלִוּוֹת בַּמּוֹעֵד וְלֹא הֶאֱמִינוֹ הַמַּלְוֶה בְּעַל פֶּה הֲרֵי זֶה כּוֹתֵב שְׁטַר חוֹב. וְכֵן כּוֹתְבִין גִּטִּין וְקִדּוּשֵׁי נָשִׁים וְשׁוֹבְרִין וּמַתָּנוֹת. שֶׁכָּל אֵלּוּ כְּצָרְכֵי רַבִּים הֵן:

יג וְאָסוּר לִכְתֹּב בַּמּוֹעֵד אֶפִלּוּ סְפָרִים תְּפִלִּין וּמְזוּזוֹת. וְאֵין מַנִּיחִין אֶפִלּוּ אוֹת אַחַת בְּסֵפֶר הָעֲזָרָה מִפְּנֵי שֶׁזּוֹ מְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד. אֲבָל כּוֹתֵב אָדָם תְּפִלִּין וּמְזוּזָה לְעַצְמוֹ וְטוֹוֶה תְּכֵלֶת לְבִגְדּוֹ. וְאִם אֵין לוֹ מַה יֹּאכַל כּוֹתֵב וּמוֹכֵר לַאֲחֵרִים כְּדֵי פַּרְנָסָתוֹ:

יד וּמֻתָּר לִכְתֹּב אִגְּרוֹת שָׁל שְׁאֵלַת שָׁלוֹם בַּמּוֹעֵד. וְכוֹתֵב חֶשְׁבּוֹנוֹתָיו וּמְחַשֵּׁב יְצִיאוֹתָיו. שֶׁכְּתִיבוֹת אֵלּוּ אֵין אָדָם נִזְהָר בְּתִקּוּנָן מְאֹד וְנִמְצְאוּ כְּמַעֲשֶׂה הֶדְיוֹט בְּמַלְאכוֹת:

טו עוֹשִׂין כָּל צָרְכֵי הַמֵּת בַּמּוֹעֵד. גּוֹזְזִין שְׂעָרוֹ וּמְכַבְּסִין כְּסוּתוֹ וְעוֹשִׂין לוֹ אָרוֹן. וְאִם לֹא הָיוּ לָהֶם נְסָרִים מְבִיאִין קוֹרוֹת וְנוֹסְרִין מֵהֶם נְסָרִים בְּצִנְעָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת. וְאִם הָיָה אָדָם מְפֻרְסָם עוֹשִׂין אֶפִלּוּ בַּשּׁוּק. אֲבָל אֵין כּוֹרְתִין עֵץ מִן הַיַּעַר לִנְסֹר מִמֶּנּוּ לוּחוֹת לָאָרוֹן. וְאֵין חוֹצְבִין אֲבָנִים לִבְנוֹת בָּהֶן קֶבֶר:

טז אֵין רוֹאִין אֶת הַנְּגָעִים בַּמּוֹעֵד שֶׁמָּא יִמְצָא טָמֵא וְנִמְצָא חָגוֹ נֶהֱפָךְ לְאֵבֶל. וְאֵין נוֹשְׂאִין נָשִׁים וְלֹא מְיַבְּמִין בַּמּוֹעֵד כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּשְׁתַּכַּח שִׁמְחַת הֶחָג בְּשִׂמְחַת הַנִּשּׂוּאִין. אֲבָל מַחֲזִיר אֶת גְּרוּשָׁתוֹ. וּמְאָרְסִין נָשִׁים בַּמּוֹעֵד. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה סְעֻדַּת אֵרוּסִין וְלֹא סְעֻדַּת נִשּׂוּאִין. שֶׁלֹּא יְעֻרַב שִׂמְחָה אַחֶרֶת בְּשִׂמְחַת הֶחָג:

יז אֵין מְגַלְּחִין וְאֵין מְכַבְּסִין בַּמּוֹעֵד גְּזֵרָה שֶׁמָּא יַשְׁהֶה אָדָם עַצְמוֹ לְתוֹךְ הַמּוֹעֵד וְיָבוֹא יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן וְהוּא מְגֻוָּל. לְפִיכָךְ כָּל מִי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְגַלֵּחַ וּלְכַבֵּס בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב הֲרֵי זֶה מֻתָּר לְכַבֵּס וּלְגַלֵּחַ בַּמּוֹעֵד:

יח כֵּיצַד. אֲבָל שֶׁחָל שְׁבִיעִי שֶׁלּוֹ לִהְיוֹת בְּיוֹם טוֹב אוֹ שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב וַהֲרֵי הוּא שַׁבָּת שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְגַלֵּחַ. וְהַבָּא מִמְּדִינַת הַיָּם וְהוּא שֶׁלֹּא יָצָא לְהִטַּיֵּיל אֶלָּא לִסְחוֹרָה וְכֵיוָן שֶׁבָּא מִבֵּית הַשְּׁבִיָּה וּמִבֵּית הָאֲסוּרִים. וּמִי שֶׁהָיָה מְנֻוֶּה וְלֹא הִתִּירוּהוּ אֶלָּא בַּמּוֹעֵד. וּמִי שֶׁנִּשְׁבַּע שֶׁלֹּא לְגַלֵּחַ וְשֶׁלֹּא לְכַבֵּס וְלֹא נִשְׁאַל לְחָכָם לְהַתִּיר נִדְרוֹ אֶלָּא בַּמּוֹעֵד הֲרֵי אֵלּוּ מְגַלְּחִין וּמְכַבְּסִין בַּמּוֹעֵד:

יט וְכֻלָּן שֶׁהָיָה לָהֶן פְּנַאי לְגַלֵּחַ קֹדֶם הָרֶגֶל וְלֹא גִּלְּחוּ אֲסוּרִין. אֲבָל הַנָּזִיר וְהַמְצֹרָע שֶׁהִגִּיעַ זְמַן תִּגְלַחְתָּן בֵּין בְּתוֹךְ הַמּוֹעֵד בֵּין קֹדֶם הָרֶגֶל אַף עַל פִּי שֶׁהָיָה לָהֶם פְּנַאי מֻתָּרִין לְגַלֵּחַ בַּמּוֹעֵד שֶׁלֹּא יַשְׁהוּ קָרְבְּנוֹתֵיהֶן. וְכָל הַיּוֹצֵא מִטֻּמְאָתוֹ לְטָהֳרָתוֹ מֻתָּר לְגַלֵּחַ בַּמּוֹעֵד. וְקָטָן שֶׁנּוֹלַד בֵּין בַּמּוֹעֵד בֵּין לִפְנֵי הַמּוֹעֵד מֻתָּר לְגַלְּחוֹ בַּמּוֹעֵד. וְאַנְשֵׁי מִשְׁמָר שֶׁשִּׁלְּמָה מִשְׁמַרְתָּן בְּתוֹךְ הַמּוֹעֵד מֻתָּרִין לְגַלֵּחַ מִפְּנֵי שֶׁאַנְשֵׁי מִשְׁמָר אֲסוּרִין לְגַלֵּחַ בְּשַׁבָּת שֶׁלְּהֶן:

כ מֻתָּר לִטֹּל שָׂפָה בְּחֻלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד. וְלִטֹּל צִפָּרְנַיִם וַאֲפִלּוּ בִּכְלִי. וּמַעֲבֶרֶת הָאִשָּׁה שֵׂעָר מִבֵּית הַשָּׁחִי וּמִבֵּית הָעֲרָוָה בֵּין בַּיָּד בֵּין בִּכְלִי. וְעוֹשָׂה כָּל תַּכְשִׁיטֶיהָ בַּמּוֹעֵד. כּוֹחֶלֶת וּפוֹקֶסֶת וּמַעֲבֶרֶת סָרָק עַל פָּנֶיהָ וְטוֹפֶלֶת עַצְמָהּ בְּסִיד וְכֵיוֹצֵא בּוֹ וְהוּא שֶׁתּוּכַל לְקַפְּלוֹ בַּמּוֹעֵד:

כא הַזָּבִים וְהַזָּבוֹת וְהַנִּדּוֹת וְהַיּוֹלְדוֹת וְכָל הָעוֹלִים מִטֻּמְאָה לְטָהֳרָה בְּתוֹךְ הַמּוֹעֵד הֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרִין לְכַבֵּס. וּמִי שֶׁאֵין לוֹ אֶלָּא חָלוּק אֶחָד הֲרֵי זֶה מְכַבְּסוֹ בַּמּוֹעֵד. מִטְפָּחוֹת הַיָּדַיִם וּמִטְפָּחוֹת הַסְּפָרִים וּמִטְפָּחוֹת הַסְּפָג הֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרִין לְכַבֵּס בַּמּוֹעֵד. וְכֵן כְּלֵי פִּשְׁתָּן מֻתָּר לְכַבְּסָן בַּמּוֹעֵד מִפְּנֵי שֶׁצְּרִיכִין כִּבּוּס תָּמִיד אֲפִלּוּ נִתְכַּבְּסוּ עֶרֶב יוֹם טוֹב:

כב אֵין עוֹשִׂין סְחוֹרָה בַּמּוֹעֵד בֵּין לִמְכֹּר בֵּין לִקְנוֹת. וְאִם הָיָה דָּבָר הָאָבֵד שֶׁאֵינוֹ מָצוּי תָּמִיד לְאַחַר הַמּוֹעֵד כְּגוֹן סְפִינוֹת אוֹ שֶׁיְּרוֹת שֶׁבָּאוּ אוֹ שֶׁהֵם מְבַקְּשִׁים לָצֵאת וּמָכְרוּ בְּזוֹל אוֹ לִקְחוּ בְּיֹקֶר הֲרֵי זֶה מֻתָּר לִקְנוֹת אוֹ לִמְכֹּר. וְאֵין לוֹקְחִין בָּתִּים וַעֲבָדִים וּבְהֵמָה אֶלָּא לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד:

כג מוֹכְרֵי פֵּרוֹת כְּסוּת וְכֵלִים מוֹכְרִין בְּצִנְעָה לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד. כֵּיצַד. אִם הָיְתָה הַחָנוּת פְּתוּחָה לְזָוִית אוֹ לְמָבוֹי פּוֹתֵחַ כְּדַרְכּוֹ. וְאִם הָיְתָה פְּתוּחָה לִרְשׁוּת הָרַבִּים פּוֹתֵחַ אַחַת וְנוֹעֵל אַחַת. וְעֶרֶב יוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן שֶׁל חַג הַסֻּכּוֹת מוֹצִיא וּמְעַטֵּר אֶת הַשּׁוּק בְּפֵרוֹת בְּשָׁבִיל כְּבוֹד יוֹם טוֹב. מוֹכְרֵי תַּבְלִין מוֹכְרִין כְּדַרְכָּן בְּפַרְהֶסְיָא:

כד כָּל שֶׁאָסוּר לַעֲשׂוֹתוֹ בַּמּוֹעֵד אֵינוֹ אוֹמֵר לְנָכְרִי לַעֲשׂוֹתוֹ. וְכָל שֶׁאָסוּר לַעֲשׂוֹתוֹ בַּמּוֹעֵד אִם אֵין לוֹ מַה שֶּׁיֹּאכַל הֲרֵי זֶה עוֹשֶׂה כְּדֵי פַּרְנָסָתוֹ. וְכֵן עוֹשֶׂה סְחוֹרָה כְּדֵי פַּרְנָסָתוֹ. וּמֻתָּר לֶעָשִׁיר לִשְׂכֹּר פּוֹעֵל עָנִי שֶׁאֵין לוֹ מַה יֹּאכַל לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה שֶׁהִיא אֲסוּרָה בַּמּוֹעֵד כְּדֵי שֶׁיִּטֹּל שְׂכָרוֹ לְהִתְפַּרְנֵס בּוֹ. וְכֵן לוֹקְחִין דְּבָרִים שֶׁאֵינָם לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד מִפְּנֵי צֹרֶךְ הַמּוֹכֵר שֶׁאֵין לוֹ מַה יֹּאכַל:

כה שׂוֹכְרִין הַשָּׁכִיר עַל הַמְּלָאכָה בַּמּוֹעֵד לַעֲשׂוֹתָהּ לְאַחַר הַמּוֹעֵד וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִשְׁקֹל וְשֶׁלֹּא יִמְדֹּד וְלֹא יִמְנֶה כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּחל. נָכְרִי שֶׁקִּבֵּל קִבֻּלַּת מִישְׂרָאֵל אֲפִלּוּ הָיָה חוּץ לַתְּחוּם אֵינוֹ מַנִּיחוֹ לַעֲשׂוֹתוֹ בַּמּוֹעֵד. שֶׁהַכֹּל יוֹדְעִין שֶׁמְּלָאכָה זוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל וַיִּחְשְׁדוּ אוֹתוֹ שֶׁהוּא שָׂכַר אֶת הַנָּכְרִי לַעֲשׂוֹת לוֹ בַּמּוֹעֵד. שֶׁאֵין הַכֹּל יוֹדְעִין הַהֶפְרֵשׁ שֶׁיֵּשׁ בֵּין הַשָּׂכִיר וּבֵין הַקַּבְּלָן וּלְפִיכָךְ אָסוּר:

פרק ח

א נְהָרוֹת הַמּוֹשְׁכִין מִן הָאֲגַמִּים מֻתָּר לְהַשְׁקוֹת מֵהֶן בֵּית הַשְּׁלָחִין בַּמּוֹעֵד וְהוּא שֶׁלֹּא פָּסְקוּ. וְכֵן הַבְּרֵכוֹת שֶׁאַמַּת הַמַּיִם עוֹבֶרֶת בֵּינֵיהֶן מֻתָּר לְהַשְׁקוֹת מֵהֶן. וְכֵן בְּרֵכָה שֶׁנִּטְּפָה מִבֵּית הַשְּׁלָחִין וַעֲדַיִן הִיא נוֹטֶפֶת מֻתָּר לְהַשְׁקוֹת מִמֶּנָּה בֵּית הַשְּׁלָחִין אַחֶרֶת. וְהוּא שֶׁלֹּא פָּסַק הַמַּעְיָן הַמַּשְׁקֶה בֵּית הַשְּׁלָחִין הָעֶלְיוֹנָה:

ב עֲרוּגָה שֶׁחָצָיהּ נָמוּךְ וְחֶצְיָהּ גָּבוֹהַּ לֹא יִדָּלֶה מִמָּקוֹם נָמוּךְ לְהַשְׁקוֹת מָקוֹם גָּבוֹהַּ מִפְּנֵי שֶׁהוּא טוֹרֵחַ גָּדוֹל. וּמֻתָּר לִדְלוֹת מַיִם לְהַשְׁקוֹת הַיְרָקוֹת כְּדֵי לְאָכְלָן בַּמּוֹעֵד. וְאִם בִּשְׁבִיל לְיַפּוֹתָן אָסוּר׃

ג אֵין עוֹשִׂין עוּגִיּוֹת בְּעִקְּרֵי הַגְּפָנִים כְּדֵי שֶׁיִּתְמַלְּאוּ מַיִם. וְאִם הָיוּ עֲשׂוּיוֹת וְנִתְקַלְקְלוּ הֲרֵי זֶה מְתַקְּנָם בַּמּוֹעֵד. וְכֵן אַמַּת הַמַּיִם שֶׁנִּתְקַלְקְלָה מְתַקְּנִין אוֹתָהּ בַּמּוֹעֵד. כֵּיצַד. הָיְתָה עֲמֻקָּה טֶפַח חוֹפֵר בָּהּ עַד שִׁשָּׁה. הָיְתָה עֲמֻקָּה טְפָחַיִם מַעֲמִיקָהּ עַד שִׁבְעָה. וּמוֹשְׁכִין אֶת הַמַּיִם מֵאֵילֶן לְאֵילֶן וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַשְׁקֶה אֶת כָּל הַשָּׂדֶה. וְאִם הָיְתָה שָׂדֶה לָחָה מֻתָּר לְהַשְׁקוֹת אֶת כֻּלָּהּ. וּמַרְבִּיצִין אֶת הַשָּׂדֶה בַּמּוֹעֵד. שֶׁכָּל הַדְּבָרִים הָאֲלּוּ אֵין בָּהֶן טוֹרַח יוֹתֵר׃

ד זְרָעִים שֶׁלֹּא שָׁתוּ מִלִּפְנֵי הַמּוֹעֵד לֹא יַשְׁקֵם בַּמּוֹעֵד מִפְּנֵי שֶׁהֵן צְרִיכִין מַיִם רַבִּים וְיָבוֹא לִידֵי טֹרַח יוֹתֵר. וּמֻתָּר לְהָסֵב אֶת הַנָּהָר מִמָּקוֹם לְמָקוֹם וְלִפְתֹּחַ נָהָר שֶׁנִּסְתַּם. בּוֹרוֹת שִׁיחִין וּמְעָרוֹת שֶׁל יָחִיד אִם הָיָה צָרִיךְ לָהֶם חוֹטְטִין אוֹתָן וְשָׁפִין אֶת סִדְקֵיהֶם אֲבָל אֵין חוֹפְרִין אוֹתָן לְכַתְּחִלָּה. וְכוֹנְסִים לְתוֹכָהּ מַיִם אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לָהֶן. וְעוֹשִׂין נִבְרֶכֶת בַּמּוֹעֵד׃

ה עַכְבָּרִים שֶׁהֵן מַפְסִידִין אֶת הָאִילָנוֹת צָדִין אוֹתָן בַּמּוֹעֵד. בְּשָׂדֶה הָאִילָן צָד כְּדַרְכּוֹ. כֵּיצַד. חוֹפֵר וְתוֹלֶה הַמְּצוּדָה. וְאִם הָיָה שָׂדֶה לָבָן סָמוּךְ לְשָׂדֶה הָאִילָן צָדִין אוֹתָן בַּשָּׂדֶה הַלָּבָן בְּשִׁנּוּי כְּדֵי שֶׁלֹּא יִכָּנְסוּ לְשָׂדֶה הָאִילָן וְיַחְרִיבוּהָ. וְכֵיצַד צָד, בְּשִׁנּוּי. נוֹעֵץ שִׁפּוּד בָּאָרֶץ וּמַכֶּה בְּקוֹרְדוֹם וְאַחַר כָּךְ מְנַתְּקוֹ וְנִמְצָא מְקוֹמוֹ גּוּמָא׃

ו כֹּתֶל גִּנָּה שֶׁנָּפַל בּוֹנֶהוּ מַעֲשֵׂה הֶדְיוֹט אוֹ גּוֹדֵר אוֹתוֹ בְּקָנִים וְגֶמֶא וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן. וְכֵן אִם עָשָׂה מַעֲקֶה לַגַּג בּוֹנֶה אוֹתוֹ מַעֲשֵׂה הֶדְיוֹט. אֲבָל כֹּתֶל חָצֵר שֶׁנָּפַל בּוֹנֵהוּ כְּדַרְכּוֹ. וְאִם הָיָה גּוֹהֶה סוֹתְרוֹ מִפְּנֵי הַסַּכָּנָה וּבוֹנֵהוּ כְּדַרְכּוֹ׃

ז בּוֹנֶה אָדָם אִצְטַבָּא לֵישֵׁב אוֹ לִישֵׁן עָלֶיהָ. הַצִּיר וְהַצְּנוֹר וְהַקּוֹרָה וְהַמַּעְוִיל וְהַמַּפְתֵּחַ שֶׁנִּשְׁבְּרוּ מְתַקְּנָן בַּמּוֹעֵד כְּדַרְכּוֹ בֵּין בְּשֶׁל בַּרְזֶל בֵּין בְּשֶׁל עֵץ. שֶׁזֶּה הֶפְסֵד גָּדוֹל הוּא שֶׁאִם יְנִיחַ הַפֶּתַח פָּתוּחַ וּדְלָתוֹת שְׁבוּרוֹת נִמְצָא מְאַבֵּד כָּל מַה שֶּׁבַּבַּיִת. וּכְבָר בֵּאַרְנוּ כָּל שֶׁיֵּשׁ בּוֹ הֶפְסֵד אֵינוֹ צָרִיךְ שִׁנּוּי׃

ח אֵין חוֹפְרִין קֶבֶר לְהֵיוֹת מוּכָן לְמֵת שֶׁיָּמוּת וְאֵין בּוֹנִין אוֹתוֹ. אֲבָל אִם הָיָה עָשׂוּי הֲרֵי זֶה מְתַקְּנוֹ בַּמּוֹעֵד. כֵּיצַד. מוֹסִיף בְּמִדָּתוֹ אוֹ מְקַצֵּר מִמִּדָּתוֹ כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה נָכוֹן לְעֵת שֶׁיִּקָּבֵר בּוֹ׃

ט אֵין מְפַנִּין אֶת הַמֵּת וְלֹא אֶת הָעֲצָמוֹת מִקֶּבֶר לְקֶבֶר לֹא מִמְּכֻבָּד לְבָזוּי וְלֹא מִבָּזוּי לִמְכֻבָּד. וְאָסוּר לַעֲשׂוֹת כֵּן לְעוֹלָם בִּשְׁאָר הַיָּמִים אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה מְפֻנֶּה בְּתוֹךְ שְׁלוֹ מְפַנֶּהוּ בִּשְׁאָר הַיָּמִים אֲפִלּוּ מִמְּכֻבָּד לְבָזוּי׃

י אֵין מַתְלִיעִין אֶת הָאִילָנוֹת וְלֹא מַזְהִימִין אֶת הַנִּטִּיעוֹת וְלֹא מְגַזְּמִין. אֲבָל סָכִין אֶת הָאִילָנוֹת וְאֶת הַפֵּרוֹת שֶׁבָּהֶן בְּשֶׁמֶן וְעוֹקְרִין אֶת הַפִּשְׁתָּה מִפְּנֵי שֶׁהִיא רְאוּיָה לַחֻפָּה בָּהּ

בַּמּוֹעֵד. וְקוֹצְרִין אֶת הַכִּשּׁוּת מִפְּנֵי שֶׁהִיא רְאוּיָה לְהַטִּילָהּ לְשֶׁכָר בַּמּוֹעֵד. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

יא אֵין מְכַנְּסִין אֶת הַצֹּאן לַדִּיר כְּדֵי שֶׁיְּזַבְּלוּ אֶת הַקַּרְקַע. שֶׁהֲרֵי הוּא מְדַיֵּיר שָׂדֵהוּ בַּמּוֹעֵד. וְאִם בָּאוּ מֵאֲלֵיהֶן מֻתָּר. וְאֵין מְסַיְּעִין אוֹתָן וְאֵין מוֹסְרִין לָהֶן שׁוֹמֵר לְנַעֵר אֶת הַצֹּאן. הָיָה שְׁכִיר שַׁבָּת שְׁכִיר חֹדֶשׁ שְׁכִיר שָׁנָה שְׁכִיר שְׁבוּעַ מְסַיְּעִין אוֹתָן וְשׁוֹכְרִין שׁוֹמֵר לְנַעֵר אֶת צֹאנָם מִמָּקוֹם לְמָקוֹם כְּדֵי שֶׁיְּזַבְּלוּ כָּל הַשָּׂדֶה. הַזֵּבֶל שֶׁבֶּחָצֵר מְסַלְּקִין אוֹתוֹ לַצְּדָדִין. וְאִם נַעֲשָׂה חָצֵר כְּרֶפֶת בָּקָר מוֹצִיאִין אוֹתוֹ לְאַשְׁפָּה:

יב הַמַּשְׁוֶה פְּנֵי הַקַּרְקַע אִם נִתְכַּוֵּן לְתַקֵּן מָקוֹם שֶׁיַּעֲמִיד בּוֹ כְּרֵי שֶׁל תְּבוּאָה אוֹ שֶׁיְּדוּשׁ בּוֹ מֻתָּר. וְאִם נִתְכַּוֵּן לַעֲבוֹדַת הָאָרֶץ אָסוּר. וְכֵן הַמְלַקֵּט עֵצִים מִתּוֹךְ שָׂדֵהוּ אִם לְצֹרֶךְ עֵצִים מֻתָּר וְאִם לְתַקֵּן הַקַּרְקַע אָסוּר. וְכֵן הַפּוֹתֵק מַיִם לְגִנָּה אִם נִתְכַּוֵּן שֶׁיִּכָּנְסוּ הַדָּגִים מֻתָּר וְאִם לְהַשְׁקוֹת הָאָרֶץ אָסוּר. וְכֵן הַקּוֹצֵץ חָרִיוֹת מִן הַדֶּקֶל אִם נִתְכַּוֵּן לְהַאֲכִיל לַבְּהֵמָה מֻתָּר וְאִם נִתְכַּוֵּן לַעֲבוֹדַת הָאִילָן אָסוּר. וּמַעֲשָׂיו יַכִּיר לְאֵי זֶה דָּבָר הוּא מִתְכַּוֵּן:

יג תַּנּוּר וְכִירַיִם שֶׁאָפְשָׁר שֶׁיִּיבָּשׁוּ וְיֹאפֶה בָּהֶן בַּמּוֹעֵד עוֹשִׂין וְאִם לָאו אֵין עוֹשִׂין אוֹתָן. וּבֵין כָּךְ וּבֵין כָּךְ בּוֹנִין עַל חֶרֶשׁ שֶׁל תַּנּוּר וְעַל הַכִּירָה הַטְּפֵלָה שֶׁלָּהֶן וּמְסָרְגִין אֶת הַמְּטוֹת. וְנוֹקְרִין אֶת הָרֵחַיִם וּפוֹתְחִים לָהֶן עַיִן וּמַעֲמִידִין אוֹתָן וּבוֹנִין אַמַּת הַמַּיִם שֶׁל רֵחַיִם:

יד זוֹפְתִין אֶת הֶחָבִית כְּדֵי שֶׁלֹּא יִפָּסֵד הַיַּיִן. וְזוֹפְתִין אֶת הַבַּקְבּוּק מִפְּנֵי שֶׁאֵין בּוֹ טֹרַח. וְסוֹתְמִין פִּי הֶחָבִית שֶׁל שֵׁכָר כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּפָּסֵד. וּמְחַפִּין אֶת הַקְּצִיעוֹת בְּקַשׁ כְּדֵי שֶׁלֹּא יֹאבְדוּ. וּמְרַכְּכִין אֶת הַבְּגָדִים בַּיָּדַיִם. מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה הֶדְיוֹט. אֲבָל אֵין עוֹשִׂין קִשְׁרֵי בֵּית הַיָּדַיִם מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה אָמָּן. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

טו קוֹצְצִין צִפָּרְנֵי חָמוֹר שֶׁל רֵחַיִם וּבוֹנִין אֲבוּס לַבְּהֵמָה. וְסוּס שֶׁיִּרְכַּב עָלָיו מֻתָּר לִטֹּל צִפָּרְנָיו וּלְסָרְקוֹ כְּדֵי לְיַפּוֹתוֹ. וְאֵין מַרְבִּיעִין בְּהֵמָה בַּמּוֹעֵד. אֲבָל מַקִּיזִין לָהּ דָּם. וְאֵין מוֹנְעִין מֵמֶּנָּה רְפוּאָה. וְכָל מַאֲכָלוֹת וּמַשְׁקִים שֶׁאֵינָן מַאֲכַל בְּרִיאִים אֶלָּא לִרְפוּאָה מֻתָּר לְאָדָם לְאָכְלָן וְלִשְׁתּוֹתָן בַּמּוֹעֵד:

טז אֵין מְפַנִּין מֵחָצֵר לְחָצֵר בַּמּוֹעֵד. וְלֹא מִכְעוּרָה לְנָאָה וְלֹא מִנָּאָה לִכְעוּרָה. אֲבָל מְפַנֶּה הוּא מִבַּיִת לְבַיִת בְּאוֹתָהּ חָצֵר. וּמְבִיאִין כֵּלִים שֶׁהֵן לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד מִבֵּית הָאֻמָּן. כְּגוֹן כָּרִים וּכְסָתוֹת וּצְלוֹחִיּוֹת. אֲבָל כֵּלִים שֶׁאֵינָן לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד כְּגוֹן מַחֲרֵשָׁה מִן הַלּוֹטֵשׁ אוֹ צֶמֶר מִבֵּית הַצַּבָּע אֵין מְבִיאִין. וְאִם אֵין לְאָמָּן מַה יֹּאכַל נוֹתֵן לוֹ שְׂכָרוֹ וּמַנִּיחַן אֶצְלוֹ. וְאִם אֵינוֹ מַאֲמִינוֹ מַנִּיחַן בַּבַּיִת הַסָּמוּךְ לוֹ. וְאִם חוֹשֵׁשׁ לָהֶם שֶׁמָּא יִגְנְבוּ מְפַנֶּן לְחָצֵר אַחֶרֶת אֲבָל לֹא יְבִיא לְבֵיתוֹ אֶלָּא בְּצִנְעָה:

יז אָסוּר לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּעַרְבֵי יָמִים טוֹבִים מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה כְּמוֹ עַרְבֵי שַׁבָּתוֹת. וְכָל הָעוֹשֶׂה מְלָאכָה בָּהֶן אֵינוֹ רוֹאֶה סִימָן בְּרָכָה לְעוֹלָם. וְגוֹעֲרִין בּוֹ וּמְבַטְּלִין אוֹתוֹ בְּעַל כָּרְחוֹ. אֲבָל אֵין מַכִּין אוֹתוֹ מַכַּת מַרְדּוּת. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁאֵין מְנַדִּין אוֹתוֹ. חוּץ מֵעֶרֶב הַפֶּסַח אַחַר חֲצוֹת שֶׁהָעוֹשֶׂה בּוֹ מְלָאכָה אַחַר חֲצוֹת מְנַדִּין אוֹתוֹ. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁמַּכִּין אוֹתוֹ מַכַּת מַרְדּוּת אִם לֹא נִדּוּהוּ. לְפִי שֶׁיּוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר בְּנִיסָן אֵינוֹ כִּשְׁאָר עַרְבֵי יָמִים טוֹבִים מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ חֲגִיגָה וּשְׁחִיטַת קָרְבָּן:

יח לְפִיכָךְ יוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר בְּנִיסָן אָסוּר בַּעֲשִׂיַּת מְלָאכָה מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים כְּמוֹ חֹלוֹ שֶׁל מוֹעֵד. וְהוּא קַל מֵחֹלוֹ שֶׁל מוֹעֵד. וְאֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא מֵחֲצִי הַיּוֹם וּלְמַעְלָה שֶׁהוּא זְמַן הַשְׁחִיטָה. אֲבָל מֵהֶנֵּץ הַחַמָּה עַד חֲצִי הַיּוֹם תְּלוּי בַּמִּנְהָג. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת עוֹשִׂין מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת אֵין עוֹשִׂין:

יט וַאֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת לֹא יַתְחִיל בַּתְּחִלָּה לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר אַף עַל פִּי שֶׁהוּא יָכוֹל לְגָמְרָהּ קֹדֶם חֲצוֹת. אֶלָּא שָׁלֹשׁ אֻמָּנִיּוֹת בִּלְבַד הֵן שֶׁמַּתְחִילִין בָּהֶם בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת וְעוֹשִׂין עַד חֲצוֹת. וְאֵלּוּ הֵן הַחַיָּטִין. וְהַסַּפָּרִין. וְהַכּוֹבְסִין. אֲבָל שְׁאָר אֻמָּנִיּוֹת אִם הִתְחִיל בָּהֶן קֹדֶם אַרְבָּעָה עָשָׂר הוּא שֶׁיִּגְמֹר עַד חֲצוֹת שֶׁאֵין הָעָם צְרִיכִין לִשְׁאָר אֻמָּנִיּוֹת צֹרֶךְ הַרְבֵּה:

כ הַהוֹלֵךְ מִמָּקוֹם שֶׁעוֹשִׂין לְמָקוֹם שֶׁאֵין עוֹשִׂין לֹא יַעֲשֶׂה בַּיִּשּׁוּב מִפְּנֵי הַמַּחֲלֹקֶת אֲבָל עוֹשֶׂה הוּא בַּמִּדְבָּר. וְהַהוֹלֵךְ מִמָּקוֹם שֶׁאֵין עוֹשִׂין לְמָקוֹם שֶׁעוֹשִׂין לֹא יַעֲשֶׂה. נוֹתְנִין עָלָיו חֻמְרֵי מָקוֹם שֶׁיָּצָא מִשָּׁם וְחֻמְרֵי מָקוֹם שֶׁהָלַךְ לְשָׁם. וְאַף עַל פִּי כֵן לֹא יִתְרָאֶה בִּפְנֵיהֶם שֶׁהוּא בָּטֵל מִפְּנֵי הָאִסּוּר. לְעוֹלָם אַל יְשַׁנֶּה אָדָם מִפְּנֵי הַמַּחֲלֹקֶת. וְכֵן מִי שֶׁדַּעְתּוֹ לַחֲזוֹר לִמְקוֹמוֹ נוֹהֵג כְּאַנְשֵׁי מְקוֹמוֹ בֵּין לְהָקֵל בֵּין לְהַחֲמִיר. וְהוּא שֶׁלֹּא יִתְרָאֶה בִּפְנֵי אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם שֶׁהוּא בּוֹ מִפְּנֵי הַמַּחֲלֹקֶת:

כא מוֹלִיכִין וּמְבִיאִין כֵּלִים מִבֵּית הָאָמָּן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר אַחַר חֲצוֹת אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָן לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד. וְגוֹרְפִין זֶבֶל מִתַּחַת רַגְלֵי בְּהֵמָה וּמוֹצִיאִים אוֹתוֹ לָאַשְׁפָּה. וּמוֹשִׁיבִין שׁוֹבָכִין לַתַּרְנְגוֹלִים. תַּרְנְגֹלֶת שֶׁיָּשְׁבָה עַל הַבֵּיצִים שְׁלֹשָׁה יָמִים אוֹ יֶתֶר וּמֻתָּה מוֹשִׁיבִין אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר כְּדֵי שֶׁלֹּא יִפְסְדוּ הַבֵּיצִים. וּבַמּוֹעֵד אֵין מוֹשִׁיבִין. אֲבָל אִם בָּרְחָה בַּמּוֹעֵד מֵעַל הַבֵּיצִים מַחְזִירִין אוֹתָהּ לִמְקוֹמָהּ: סְלִיקוּ לְהוּ הִלְכוֹת שְׁבִיתַת יוֹם טוֹב